

**CARL ROGERS SZEMÉLYKÖZPONTÚ ÓVODA
ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA
HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Budapest

2017.

A pillangó története

„Egy könyörületes személy, látva hogyan küszködik egy pillangó, hogy kiszabadítsa magát a bábból, segíteni akart neki. Nagyon gyengéden kitágította a szálakat, kialakítva egy kijáratot. A pillangó kiszabadult, kibújt a bábból, bizonytalanul bukdácsolt, de nem tudott repülni. Valamit ez a könyörületes személy nem tudott, és ez az, hogy csak a megszületés, kibújás küszködésén keresztül tudnak annyira megerősödni a szárnyak, hogy repülni lehessen velük. Megrövidített életét a földön töltötte, sose ismerte meg a szabadságot, sose élt igazán.

Én úgy mondom, nyitott kézzel szeretni. Ez olyan tapasztalat, ami lassan ért meg bennem, a fájdalom tüzeiben és a türelem vizében kovácsolódva. Azt tapasztalom, hogy muszáj felszabadítanom azt, akit szeretek, mivel ha rákulcsolódom, rácsimpaszkodom, vagy megpróbálok irányítani, azt veszem el, amit megtartani próbálok. Ha én megpróbálok megváltoztatni valakit, akit szeretek, mivel úgy érzem, én tudom, milyennek kellene lennie, akkor egy nagyon értékes jogától fosztom meg. A jogtól, hogy felelősséget vállaljon saját életéért, választásaiért, létformájáért.

Valahányszor ráerőltetem a kívánságomat, akaratomat, vagy megpróbálok hatalmat gyakorolni felette, megfosztom a fejlődés, az érés lehetőségétől, a birtoklási vágyammal korlátozom, keresztezem, és teljesen mindegy milyen jó szándékkal tettem ezt. Korlátozni és ártani tudok a legkedvesebb óvó cselekvéssel, és védelem, túlzott figyelmem szavaknál ékesszólóbban tudja mondani a másik személynek: „Te képtelen vagy vigyázni magadra, nekem kell veled törődnöm, vigyáznom rád, mert Te az enyém vagy, én vagyok érted a felelős!”

Ahogy tanulom és gyakorlom, egyre inkább azt tudom mondani annak, akit szeretek:

Szeretlek téged, értékellek téged, tisztellek, bízom benned, és bízom abban, hogy birtokában vagy, illetve ki tudsz fejleszteni magadban olyan erőt, képességeket, hogy mindazzá válj, ami lehetséges számodra, ha én nem állok az utadban. Annyira szeretlek, hogy teljesen felszabadítalak, hogy egymás mellett sétáljunk örömben, bánatban. Együtt fogok veled érezni, ha sírsz, de nem foglak kérni, hogy ne sírj.

Törődni fogok a szükségleteiddel, támogatni foglak, de nem tartalak vissza, amikor egyedül tudsz menni.

Mindig készen fogok állni, hogy veled legyek a bánatodban, magányodban, de nem fogom azt elvenni tőled.

Igyekezni fogok, hogy figyeljek szavaidra, azok jelentésére, de nem ígérem, hogy mindig egyet fogok veled érteni.

Néha dühös leszek, és olyankor ezt olyan nyíltan fogom neked megmondani, hogy ne kelljen különbözőségeink miatt elutasítást, vagy elidegenedést éreznem. Nem tudok mindig veled lenni, nem hallom meg mindig, amit mondasz, mert van, amikor magamra kell figyeljek, magammal kell törődjek, de ilyenkor is olyan őszinte leszek veled, amennyire csak tudok.

Tanulom, hogy ki tudjam ezt fejezni azoknak, akiket szeretek, akikkel törődök. Akár szavakkal, akár azzal, ahogy létezem másokkal és magammal. Én ezt úgy hívom, hogy nyitott kézzel szeretni. Nem vagyok képes mindig távol tartani a kezem a bábtól, de már egyre jobban megy.”

Carl Rogers: Valakivé válni

Tartalom

A PILLANGÓ TÖRTÉNETE.....	2
TARTALOM.....	3
AZ ÓVODA BEMUTATÁSA.....	7
Az óvodai pedagógiai program módosítását szükségessé tevő törvényességi háttér	7
Az intézmény adatai	7
Az intézmény legfőbb tevékenységei.....	7
Óvodánk története	7
Óvodánk adottságai	8
A PEDAGÓGIAI MUNKÁNK, CÉLKITŰZÉSEINK.....	9
ROGERS SZEMÉLYKÖZPONTÚ ÓVODA ALAPELVEI, ÉRTÉKEI.....	9
Személyközpontúság: stílus, szemlélet, megközelítésmód.....	9
A személyközpontúság alapvető tézisei	9
Empátia	9
Feltételekhez nem kötött pozitív odafordulás minden ember felé	10
Hitelesség.....	10
Nyílt kommunikáció.....	10
A másik emberbe vetett bizalom	10
ÓVODAKÉP	10
Személyközpontúság az óvodában	10
Hogyan gondolkodunk a nevelésről?.....	11
Az óvodai tapasztalatszerzésekről.....	11
A pedagógiai munkánk céljai, feladatai	11
GYERMEKKÉP.....	11
A ROGERS ÓVODA NEVELÉS FELADATAI	12
Az óvodánk nevelési feladatai:	13
Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	14
Az érzelmi és erkölcsi nevelés területén	14
Cél, feladat	14

Szociális fejlődés terén	14
Cél, feladat	14
A gyermek és társas környezete	15
Beszoktatás	16
Hazaszeretetre nevelés.....	17
<i>A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére</i>	<i>17</i>
Az egészséges életmód szokásainak kialakítása	18
<i>Cél, feladat.....</i>	<i>18</i>
<i>A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére.....</i>	<i>20</i>
Értelmi és anyanyelvi nevelés	20
<i>Cél, feladat.....</i>	<i>20</i>
<i>A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére</i>	<i>21</i>
A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	22
Kiemelt figyelmet érigénylő gyermek	23
A kiemelt figyelmet igénylő gyermek bekerülése, követése	23
Tehetséggondozás.....	23
A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése óvodánkban	23
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása.....	24
Általános céljaink, alapelveink	24
Nevelési gyakorlatunk	25
A fejlesztés területei és tartalma.....	25
Sajátos nevelési igényű gyermekek terápiájának megszervezése	25
A terápiákban használt módszerek.....	26
ÓVODÁNK FELTÉTELRENDSZERE	27
Személyi feltételek.....	27
Szakmai munkatársak.....	27
Technikai munkatársak	27
A nevelőhatás pedagógiai feltételei:	27
Programhoz rendelt eszközrendszer	28
Az óvodai élet megszervezése	29
Az intézmény nyitva tartása:.....	29
Napirend	29
Hetirend	29
Az óvoda kapcsolatai	30
Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel	30
Ünnepünk:	30
Szülői fórumok:.....	30
Az óvoda külső kapcsolatai	31
A Rogers óvoda és Iskola kapcsolattartása	31
Az óvodás és iskolás gyermekek kapcsolata.....	31

Műhely	32
TEVÉKENYSÉGI FORMÁK AZ ÓVODÁBAN.....	32
Játék.....	32
Cél, feladat	32
Játékhoz szükséges feltételek biztosítása.....	32
A szabadban folyó játék.....	34
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére	34
Vers, mese, dramatikus játék	35
Cél, feladat	35
A tevékenység megszervezése	35
A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére	35
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	36
Cél, feladat	36
A zenei anyag kiválasztása	36
A tevékenységek megszervezése	37
A zenei élménynyújtáshoz kapcsolódó egyéb nevelési lehetőségek.....	37
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére	37
Az esztétikai érzék alakítása	38
Cél, feladat	38
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	38
Cél, feladat	38
A rajzoló, mintázó tevékenység szervezeti formái	39
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére	39
Mozgás.....	40
Cél, feladat	40
A mozgás feltételei	40
A mozgásfejlesztés fő területei.....	41
Mozgás tartalom.....	41
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére	42
A külső világ tevékeny megismerése	42
Környezet-és- természetvédelem az óvodában	43
Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései	44
Cél, feladat	44
A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére	45
Munka jellegű tevékenységek	46
Cél, feladat	46
Munka jellegű tevékenységek az óvodában	47
A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére	47
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	47
A tanulás lehetséges formái.....	48

Szervezett tanulási munkaformák.....	48
A szervezett tanulás időkeretei gyermekenként	48
A tanulási folyamat értékelése	48
A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére	49
A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére	49
Az egészségesen fejlődő gyermek:.....	50
A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYOSSÁGA	52
Legitimációs záradék.....	52

Az óvoda bemutatása

Az óvodai pedagógiai program módosítását szükségessé tevő törvényességi háttér

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló Kormányrendelet 363/2012. (XII.17.) alapján az intézményeknek felül kell vizsgálniuk helyi nevelési programjukat, melyet először a 2013/2014-es óvodai nevelési évben kell alkalmazniuk.

Az intézmény adatai

- *Az intézmény neve:* Carl Rogers Személyközpontú Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- *Rövid neve:* Rogers Óvoda és Iskola
- *Az intézmény címe:* 01113 Budapest, Aga utca 10.
- *Telefonszáma:* 06/1 209 36 09,
- *Az óvoda fenntartója:* Carl Rogers Személyközpontú Iskola Alapítvány
- *OM azonosító:* 035011
- *Az intézmény típusa:* többcélú közoktatási intézmény

Az intézmény legfőbb tevékenységei

- Óvodai nevelés
- Alapfokú oktatás
- Iskolai előkészítő oktatás

Óvodánk története

Carl Rogers Személyközpontú Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény alapította 2005-ben az óvodánkat.

Intézményünket az a szülői igény hozta létre, hogy az iskolánkban beiratkozó családok az iskolához hasonló szemléletű óvodába szeretnék volna járattatni kisebb gyermeküket is. Az iskola 2004-ben kezdte el az óvoda szemléleti és szakmai alapjainak lerakását, és 2005-ben teremtette meg a személyi és tárgyi feltételeit. 2005. augusztus végén egy óvodai csoporttal kezdtük meg a működésünket. A csoport egy közösségként, de a tevékenységek során két csoportszobában működött három óvodapedagógussal.

2011/12-es nevelési év során olyan sok jelentkezőnk volt, hogy hivatalosan is két csoportot indítottunk. A szétválást nagy izgalom, a szülőkkel való sok egyeztetés, szakmai szervezés előzte meg:

Egyszer csak (2012 szeptemberében) megérkezett hozzánk Szívtündér, aki nagy bajban volt, mert Meseország királyának kertjében elszáradt a Tudás fája, így a világ összes tudása is elveszőben volt. Hogy minél jobban tudjunk segíteni a tündérnek (és magunknak a tudás megőrzésével), arra kért bennünket, hogy kétszerezzük meg erőinket, váljunk ketté. Titkos események után így is lett. Ez után először megmutattuk, hogy lehet bennünk bízni, majd több feladat során bebizonyítottuk, hogy képesek vagyunk a tudás fájának megmaradt két magjából új Tudásfát nevelni és arra vigyázni. Hát így történt, hogy két csoportunk lett: a Napok és a Holdak, akik most már hivatalosan is külön szobába költöztek, ahonnan egymást támogatva élik életüket.

Óvodánkban jelenleg két kis létszámú csoport van. A mindennapok során a két csoport között szoros kapcsolat van, a gyermekek a szabadidőben gyakran mennek egymáshoz látogatóba, játszani. Az óvodai programokban közösen vesznek részt, együtt kirándulnak, együtt ünnepelnek. A gyermekek naponta találkoznak az iskolás tanulókkal is – közöttük régi óvodásokkal, testvérekkel, barátokkal – akikkel jó kapcsolatuk van. Az intézményben működő óvoda és iskola közös alapelvekkel rendelkezik, a nevelési év során az ünnepeket együtt megülve szoros együttélésben működnek.

Óvodánk adottságai

Az iskola épülete a főúthoz közel, de csendes kis utcában, a tömegközlekedéshez közel található. Szerencsésnek mondható ez, mivel a főúttól való távolsága a megközelítés szempontjából ideális, ugyanakkor a forgalom és az ezzel járó kellemetlen szennyeződések közvetlenül nem érik el az intézményt.

Az óvodát az iskolaépület külön szárnyának első emeletén alakítottuk. Két csoportszobája tágas, világos. Csoportonként 15 fő, 3-7 éves gyermeket fogadására alkalmas.

Óvodánkra jellemző, hogy a csoportszobában folyik a napi élet minden mozzanata, a játék, az étkezés, a pihenés. A WC, illetve mosdó helység a szabályoknak megfelelően világos, mérete megfelelő.

A nagymozgásos tevékenységekhez az udvaron kívül rendelkezésünkre áll az intézmény jól felszerelt tornaterme tornaeszközökkel együtt.

A csoportszobában mindenféle tevékenységre módot adó játékeszközök, korszerű foglalkoztatási eszközök nyitott, a gyermekek számára könnyen elérhető, hozzáférhető polcokon vannak elhelyezve. Családias környezet, tágas játszó kert biztosítja, hogy a gyermekek kellemesen töltsék napjaikat.

A pedagógiai munkánk, célkitűzéseink

A csoportok létszámából és a pedagógusok attitűdjéből fakadóan célunk egy szorongásmentes és érzelmi biztonságot nyújtó környezet kialakítása. Rogers személyközpontú szemlélete alapján óvodánk 4 értéket emel ki, melyek formálását fontosnak tartjuk az óvodai nevelésben. Fő nevelési feladataink közé tartozik csoportjainkban egymás tisztelete, elfogadása, a másik ember értékeinek tisztelete. Célunk, hogy a gyerekek egymást sem szóval sem tettel ne bántásák.

Rogers személyközpontú óvoda alapelvei, értékei

Személyközpontúság: stílus, szemlélet, megközelítésmód

Intézményünk alapításakor fő célkitűzésünk a megszokott iskolai légkör megváltoztatása volt, és ehhez Carl Rogers személyközpontú szemléletében találtunk segítséget. A személyközpontú megközelítés a kliensközpontú terápiából nőtt ki, melyet Carl Rogers amerikai pszichológus az 1950-es évektől alkalmazott a pszichoterápiás munkában. Mivel ez igen hatékonynak bizonyult, alap gondolatai áttértek az élet más területeire is. Rogers gondolatai szélesebb érvényű alkalmazását személyközpontú szemléletnek nevezte el. A személyközpontú szemlélet ilyen formában már nem csupán módszert, elméleti rendszert jelöl, hanem stílust, szemléletet, megközelítésmódot is jelent. A személyközpontúság egy létezési mód, amellyel az együtt élők egymás személye felé fordulnak. Ennek a szemléletnek megfelelően alakítottuk ki óvodánk működését is.

Általános emberi értéként a humanisztikus szemléletet tűztük zászlónkra: az emberi méltóság tiszteletét szem előtt tartó, az egyén sokoldalú, harmonikus és szabad fejlődését elősegítő életérzést.

A személyközpontúság alapvető tézisei

Rogers szerint az ember képes megérteni saját viselkedését, és ennek tudatában képes változni. Sőt, az ember erre a változásra, „növekedésre” törekszik. Ahhoz, hogy a fejlődés megtörténjen, olyan biztonságos környezetre van szükség, mely ezt képes elősegíteni. Ezt a környezetet maguk az emberek teremtik meg azzal, hogy egymás felé empátiával, feltételhez nem kötött pozitív odafordulással, hitelesen, nyíltan kommunikálva, bizalommal fordulnak. Az alábbiakban kifejtjük, hogy mit jelentenek számunkra ezek az alapelvek.

Empátia

Az empátia a másik állapotába való beleélés, melynek során a másik élményét megpróbáljuk saját élményként átérezni, és ez által az ő szempontjából gondolkodni. Vagyis megpróbáljuk mélyen megérteni, átérezni a másik az indítékait.

Feltételekhez nem kötött pozitív odafordulás minden ember felé

A feltétel nélküli elfogadás azt jelenti, hogy elfogadjuk a másikat, mint önálló személyt, nem csak akkor, ha az elvárt módon viselkedik. Megengedjük és elfogadjuk, hogy a helyzetekben úgy érezzen, ahogy. Érzéseit nem kritizáljuk, nem kérjük rajta számon.

Hitelesség

A hitelesség azt jelenti, hogy azonosulunk saját belső történéseinkkel, érzéseinkkel, és ezek tudatában cselekszünk.

Nyílt kommunikáció

Mindenek közvetítéséhez elengedhetetlen, hogy egymás felé nyíltan kimondhassuk gondolatainkat, érzéseinket.

A másik emberbe vetett bizalom

Bizalom alatt azt értjük, hogy elfogadjuk a másik ember autonómiáját, gondolat- és érzésvilágát. Elhisszük, hogy a másik tudja, miért csatlakozik, vagy nem csatlakozik valamihez. Bízunk az erőben, amellyel minden ember képes kiválasztani a maga számára azokat a fontos és nem fontos dolgokat, amellyel megoldja a problémákat, kialakítja helyét a világban.

Óvodakép

Személyközpontúság az óvodában

Hogyan jelenhet meg mindez az intézményes nevelésben és az oktatásban? Rogers szerint társas helyzetnek a lényege az interperszonális kapcsolat. Mivel ennek irányítói maguk a pedagógusok, először és legfontosabbként a pedagógus személyiségéről kell beszélnünk. A legfontosabb, hogy a pedagógus ne merev maszkként élje meg a munkáját, amelynek „felvételekor” személyiségének egy részét otthon hagyja. Rogers szavaival élve saját magunk akarunk lenni. Valódivá akarunk válni. Mindez folyamat, és nem „statikus teljesítmény”. Óvodánkat ezért is határozza meg hangsúlyosan, hogy kik az éppen akkor az óvodát alakító pedagógusok.

Célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek is megéljék, hogy önmaguk lehetnek. Ehhez szükséges, hogy szorongásmentes, bizalommal teli és biztonságot nyújtó légkörben éljenek. Ezt a serkentő légkört a pedagógusok teremtik meg, empátiájukkal, feltételhez nem kötött pozitív odafordulásukkal, hitelességükkel, nyílt kommunikációjukkal, bizalmukkal.

A pedagógusok elfogadják minden egyes gyermek autonómiáját, és bíznak az önerejében, mellyel ő is képes korának megfelelően választani és döntéseket hozni.

A világ minél teljesebb megismerése a gyermek igénye is, és ezért elfogadja mindazon ismeretek elsajátítását, amit felkínálunk neki az óvodában. Hisszük, hogy a sikerhez a legfontosabb a szorongásmentes, bizalommal teli légkör, amelyben az ismeretszerzés nem kényszer, hanem örömforrás.

Az óvodai élet során további partner a szülő. A folyamatos együttműködés minden résztvevő között (gyermek - pedagógus - szülő) az alapvető alakítója az óvodai folyamatoknak, melyekben minden résztvevő részese lehet az őket érintő döntéseknek.

Hogyan gondolkodunk a nevelésről?

Az óvodai tapasztalatszerzésekről

Rogers szerint minden és mindenki lehet a tanulás forrása. A pedagógus személye egy az értékes, elérhető források közül, de ezen kívül sok más forrás is rendelkezésre áll: könyvek, tárgyak, a gyermek maga, más felnőttek (akár a szülők is). Ezért a nevelési folyamatban a pedagógus elsősorban a facilitálására helyezi a hangsúlyt. Vagyis segíti a belső motiváltság és az egyéni utak megtalálását, megteremti az ismeretszerzéshez szükséges támogató környezetet, elérhetővé teszi az ehhez szükséges eszközöket, és egy ésszerű, önállóságnak helyetadó szokás- és szabályrendszert. A facilitáló minőségek közül Rogers a korábban elmondott alapgondolatai közül a hitelességet emeli ki, mint a legfontosabbat. Csak akkor várhatjuk el a gyerekektől, hogy kifejezzék érzéseiket, gondolataikat, hogy alkotó módon vegyenek részt a folyamatban, ha a pedagógus maga is így viselkedik, ezért óvodánk tevékenységközpontú ismereteket igyekszik nyújtani.

Óvodánkban csak hiteles, objektíve is színvonalas és érvényes ismereteket tárunk a gyerekek elé. A humanisztikus értékeket szemléletünkből fakadóan aktívan képviseljük.

A pedagógiai munkánk céljai, feladatai

Célunk, hogy a Rogers Óvoda

- egyformán elősegítse a hagyományos tapasztalatszerzést, valamint a társas kapcsolatok és az önismeret fejlődését;
- mintát, alternatívát teremtsen arra, hogy a humanisztikus értékeket és a világ sokszínűségét itt és most hogyan lehet megélni.

Gyermekkép

Óvodánk a 3–7 éves gyermekek számára hirdeti a személyközpontú szemléleten alapuló programját. Véleményünk szerint a korosztály érzelmi szükségletei miatt a jó óvoda sokban hasonlít egy jól szervezett családi élethez. Amíg a gyermek távol van az otthonától, a családi légkör pótlására van szüksége: ezt a biztonságra nyújtó bizalomra épülő, tevékenységre ösztönző légkör megteremtésével biztosítjuk.

Az érzelmi nevelés az a kulcs, amellyel a gyermekek és a felnőttek lelkén keresztül megnyitjuk a „csodák világába” vezető utat. A csoda a gyermek személyisége. Minden gyermek egy – egy megismételhetetlen egyéniség szükségleteivel, adottságaival, lehetőségeivel. Érzelmeken keresztül szeretnénk eljutni az értelmi fejlődés magasabb szintjéhez, ebben a szülők maximális együttműködésére számítunk, velük együtt nevelve járjuk végig az óvodai élet útját.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődése több csatornán halad. A szükségletek kielégítése és fejlődése visszahat a személyiség egészének alakulására. A testi-, lelki szükségletek életkoronként változnak. Egészséges, szocializációra képes, derűs, harmonikus, kiegyensúlyozott gyermeki személyiséget formálunk. Olyan egyéni képességfejlesztést végzünk, amely mindig a gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.

Feltételeket, lehetőségeket biztosítunk a gyermekek számára ahhoz, hogy tájékozódhassanak, önállóan cselekedhessenek, megismerhessék társaikat és a felnőtteket, illetve megtanuljanak önállóan választani a lehetőségek közül. A játékon és a különböző tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről, átadásáról gondoskodunk.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik. Tehát nem csupán "megengedi", hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. Olyan személyközpontú nevelést képviselünk, amely érzelmekben gazdag, biztonságérzetet adó, szeretetteljes óvodai életet biztosít. Rogers speciális szemléletéből és az óvodai nevelés sajátosságaiból fakadóan egyszerre és együtt fontos számunkra az egyén és a közösség. A tevékenységközpontú óvodai nevelés a 3-7 éves korú gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli, a pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz **kooperációra** és **kommunikációra** kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket.

A Rogers óvoda nevelés feladatai

Az **óvoda felelős** a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődéséért, a közösség kialakulásáért és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatásáért.

Tevékenységközpontú óvodai nevelési programunkban fő hangsúlyt kap a projekt módszer, melyben egy-egy kiemelt témában kalandozunk a gyerekekkel. A központi témát vagy a pedagógusok, vagy a gyerekek ötletei alapján közös megbeszéléssel indítjuk el. A megszerzett tapasztalatok, élmények megjelennek mindennemű tevékenységében. A tevékenységek során a gyerekek egyre több tapasztalatot szerezve egyre jobban eligazodnak az őket körülvevő világban.

Az óvodai nevelés személyközpontú, a családi nevelést kiegészítve, a szülővel együttműködve a gyermeket óvja, védi, neveli, szocializálja, segíti sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyisége kibontakoztatását az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermeket is).

Az óvodai nevelés a gondoskodik:

- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,

- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra,
- e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről,
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-, személyiségfejlesztő. Ezeket keresztül kialakulnak a gyermekben azok a belső pszichikus feltételek, melyek szükségesek a következő életszakaszba lépéshez (kisiskolás kor).

Az óvoda feladata:

- Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése és kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- A sokoldalú képességfejlesztéssel a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődésének biztosítása, elősegítése. A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.
- Az erőszakmentes kommunikáció megtanítása, elsajátítása, használata nevelői példamutatással, folyamatos jelenléttel. Ezáltal a különböző konfliktushelyzetek megoldása úgy, hogy senki se veszítsen és mindkét félnek elfogadható legyen a felmerülő probléma megoldása.
- A természet szeretete, megismerése, megvédése, és a környezettudatosságra nevelés sok élménnyel gazdagítva: óvodaudvar szépítése (ültetés), kirándulások, séták alkalmával ismerkedés a természettel, öko-napok, zöld ünnepek és természetvédelmi projektek megtartásával.
- Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel hangulataik, tapasztalataik, vágyaik kifejezésére lehetőséget biztosítunk zenei, vizuális és drámajátékokkal. A szabad önkifejezés lehetőségére teret és különböző művészeti eszközöket biztosítunk.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a szabad játék fontosságára, ezért igyekszünk a lehetőségekhez képest megszakítás nélküli, hosszú játékidőt biztosítani a gyerekek számára.
- Céljaink között szerepel egy olyan biztonságos légkör kialakítása, ahol a gyerekek megélethetik és nyíltan kifejezhetik hangulataikat, érzéseiket.

Az óvodánk nevelési feladatai:

- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés
- Egészséges életmód alakítása
- Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az érzelmi és erkölcsi nevelés területén

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkört, állandó értékrendet biztosítunk a beszoktatástól az óvodáskor végéig.

Cél, feladat

Az érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör kialakítása, mely erkölcsi, érzelmi és akarati tulajdonságok fejlesztését segíti elő. Az egymás közötti bizalom és az egymás iránti tolerancia alakítását szorgalmazzuk.

Célunk, hogy az óvoda alkalmazottai, a gyerekek és a pedagógusok közötti kapcsolatot és kommunikációt pozitív attitűd és érzelmek jellemezzék. Pozitív viselkedésünk modell értékű a gyermekek számára.

Feladatunk

Programunk fő feladatának tekinti a 3 – 7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének szem előtt tartása:

- egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés, éntudat alakítása, önkifejezésének megfelelő tér megteremtése;
- testi, szociális és értelmi érettség kialakulása;
- az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók kibontakozásához szociális és tárgyi környezet biztosítása;
- egymás elfogadására nevelés;
- a 3 – 7 éves kor alapvető sajátossága az érzelmi biztonság alapszükségletének kielégítése, az érzelemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás fejlesztése.

Szociális fejlődés terén

A szociális érettség alatt értjük: önállóság, feladatvégzés, munkatempó. Az együtt játszó gyermekcsoport figyelemmel kísérésével jól nyomon követhetők a társas kapcsolatok. A feladatmegértés, feladattartás megfigyelhető a munka jellegű tevékenységek elvégzése közben.

Cél, feladat

Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítsenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség. Az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése. A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását. A gyermek – gyermek, felnőtt – gyermek

viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést.

Feladatunk

- Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Kapcsolatteremtés, beilleszkedés, feladatmegértés, feladattartás, érzelmi élet kialakítása.
- A barátkozás segítése, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése.
- A gyermekek legyenek képesek a környezetükben lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.
- A mindennapi testi – lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.

A szocializációt segítik a közös élmények. A mindennapi közös tevékenységeket, játékokat közös programokkal és kirándulásokkal egészítjük ki.

A gyermek és társas környezete

Az óvodai nevelés messzemenően a családi nevelésre támaszkodik, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Fontos a gyermek óvodás kort megelőző testi – lelki fejlődésének alapos ismerete is.

Az óvoda felvállalja a 3 – 7 éves gyermekek szocializációs folyamatának tudatos, szakszerű irányítását. Az óvodában az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus empatikus, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyerekekkel.

Olyan biztonságos, elfogadó légkört igyekszünk teremteni, ahol a gyerekek bátran elmondhatják érzéseiket, gondolataikat és beszélhetnek a közösségben arról, ami őket jelenleg leginkább foglalkoztatja. Erre lehetőséget biztosítunk a reggeli beszélgető körökben és természetesen egész nap folyamán. Igyekszünk a gyerekeket értő figyelemmel hallgatni, konfliktusaikat nem helyettük megoldani, hanem őket segítve, példát mutatva közös megoldásra jutni.

Fejlesztő munkánk során arról gondoskodunk, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak. A személyiség alakításának legfontosabb tényezője a társas kölcsönhatások milyensége.

A gyermek énközpontúsága alapján elsősorban önmagára képes figyelni, azonban emocionális alapon fokozatosan kifejlesztjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok akkor fejlődhetnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulását. A kulturált társadalmi normáknak megfelelő viselkedést alakítjuk személyes példamutatással.

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának milyensége. A felnőttöz fűződő viszony nyújtja azt a biztonságot a

gyermeknek, amely jó közérzetet teremt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Az óvodapedagógus elsősorú modell, példakép a társas kapcsolatok alakulásában. A tevékenységhez igazodó, gyermekek számára érthető elvárások alapján kialakított fegyelem a csoport életének biztonságát, nyugalma biztosítja, az ismétlődő közös, örömteli tevékenység mélyíti az összetartozás élményét. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, egymás segítségét.

Beszoktatás

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Ezért a szülőkkel együtt teremtjük meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Óvodánkban nincs előre meghatározott beszoktatási időszak. A közösségünkbe érkező új gyerekek szülei addig maradhatnak a csoportban, míg a „beszokó” gyermeknek szüksége van erre a fajta biztonságra. Természetesen ezt a folyamatot igyekszünk megsegíteni, a szülővel való folyamatos megbeszélésekkel, visszaigazolásokkal és a gyermekek csoportunkba közös játékokkal való segítő bevezetésével. Nagyfokú körültekintést, gyengédséget, megértést, türelmet kíván a 3 – 4 éves gyerekek beszoktatása. A „biztonságos” beszoktatás során viselkedési rendet szoknak meg a gyerekek, ami segíti a társas beilleszkedést. Célunk, hogy már a beszokás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok – sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk.

Fontos a gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, erősítése.

Pozitív kapcsolat csak akkor alakulhat ki, ha a gyermekek jól érzik magukat a csoportban. Óvodai nevelésünk alapja a feltétel nélküli elfogadás. Az együtt neveléshez, bizalomhoz, a gyermekek neveléséhez meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel és a nagyszülőkkel. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyén jellemzőit ismerjük meg, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Segítjük a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt – gyermek kapcsolatában a következőket tartjuk fontosnak:

- Elsősorban érzelmileg szeretnénk a gyermekeket megérteni.
- A gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot biztosítunk, a pontos határok megjelölésével.
- Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, igyekszünk ezt úgy formálni, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak.
- A bátortalan gyermekek nevelésekor a kisebb előrelépéseket, fejlődést is észrevesszük és a gyermek felé visszaigazoljuk azt.

Fontos számunkra az, hogy közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása jellemezze, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Hazaszeretetre nevelés

A magyar néphagyományt igyekszünk beépíteni a mindennapi tevékenységeink közé (pl.: az évkörben fellelhető ünnepkörök, magyar népi hagyományok, jeles napok) nemzeti ünnepeinket a gyermekek fejlettségi szintjéhez mérten, játékba integráltan valósítjuk meg, minden évben kiemelt projektünk a Magyarország projekt, ahol a gyerekek kötetlen, játékos formában ismerkedhetnek hazánkkal. A rajz, mintázás, kézimunkázás tevékenységek alkalmával megismertetjük a gyerekeket a magyar népi mesterségekkel (fazekasság, gyertyamártás, nemezelés, csuhézás, szövés, fonás, gyöngyfüzés). Mindemellett az ének foglalkozásaink szerves részét képezi a magyar népdal körből való válogatás, gyerekek, felnőttek együtt dalolása, továbbá lehetőséget, időt, teret biztosítunk heti rendszerességgel arra, hogy a nálunk tevékenykedő gyermekek bepillantást és kézzel fogható élményeket, tapasztalatokat szerezzenek a népi dalos játékok világából szakképzett pedagógusunk vezetésével, ugyanitt elsajátíthatják népünk jellegzetes táncainak lépéseit.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez.
- Igényükké válik a viselkedés és helyes cselekvés szokásainak, szabályainak betartása, figyelmeztetik egymást a szabályok megszegése esetén.
- Felnőtt kérése nélkül is segítsenek egymásnak, érezzenek együtt a közösség tagjaival.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- A tevékenységekben aktívan részt vesznek.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása

Cél, feladat

Munkánkat áthatja gyermekek egészségének védelme, betegségük megelőzése, edzése, az egészséges életmód, a testápolás, a gondozottság, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Célunk olyan környezet kialakítása, amely elősegíti a gyermekek mozgásigényének kielégítését. A harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését biztosítja megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segítjük. Célunk a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, a nagymozgás és a finom, esztétikus mozgás kialakítása.

A séták, a kirándulások nem csak a mozgásigény kielégítését, hanem együttes élményt jelentenek a csoportok számára.

Mindennapos mozgásra lehetőséget adunk és naponta kezdeményezünk sok mozgásos játékokat. A mindennapos mozgás a csoport napirendjéhez igazodóan szerveződik délelőtt a csoportszobában, a tornateremben vagy udvaron.

Gyakran szellőztetünk, a sok mozgással járó tevékenységeket nyitott ablaknál végezzük a csoportszobában. A csúszáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket, feltételeket biztosítjuk a csoportszobákban is, akár az asztalok, székek is felhasználhatók erre a célra. A kisebbekkel az állatok mozgásának utánzását is végezhetjük a csoportszoba játszószőnyegén, Heti rendszerességgel tartásjavító tornát szervezünk a gerinc-és lábboltozat egészségének megőrzése érdekében. Különböző zenei stílusokra, szabadon és irányítottan is táncolunk. Természetesen a finommotorika fejlesztéséhez szükséges eszközök is a nap minden részében a gyerekek rendelkezésére állnak.

Hetente két napot biztosít az intézmény a tornaterem használatára, ahol a csak ott megtalálható testnevelést fejlesztő eszközökkel mozoghatnak a gyerekek és hetente egyszer úszni járunk a Testnevelési Egyetem uszodájába, ahol játékos vízhez szoktatáson és úszásoktatáson vehetnek részt a gyerekek.

A gyerekek rendszeresen tartózkodnak a szabadban: valljuk, hogy nincs rossz idő, csak nem megfelelő öltözet- így még esős időben is sétálunk, játszunk a gyerekekkel a szabad levegőn.

Rendszeresen sétálunk vagy kirándulunk. Az udvari játék során változatos mozgásformákat gyakorolhatnak a gyerekek. Mindig rendelkezésükre áll labda, amivel szabadon játszhatnak, dobálhatják egymásnak vagy célba, focizhatnak. Az udvaron elkészült mezítlábas sétány is a gyerekek egészségmegőrzését szolgálja. A körbe kerített focipálya alkalmas játékterület az irányított mozgásos játékokhoz is, kidobóhoz, fogó játékokhoz, járásokhoz, gimnasztikához. A betonos udvarunk alkalmas rá, hogy akadálypályát építsünk, amin a kismotorokkal lehet végigmenni, ez a közlekedési szabályok megismerését és gyakorlását is segíti. Természetesen a téli időszakban kihasználjuk az adott játéklehetőségeket, szánkóozunk, csúszkálunk, hógolyót gyúrunk a gyerekekkel. Igény szerint alkalmanként korcsolyázni járunk.

Testi épségük védelme és a baleset megelőzés érdekében önmaguk és társaik megóvására neveljük a gyerekeket, erre szolgál a közösen megalkotott szokás- és szabályrendszer. Az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése, karbantartása, a hibaforrások megszüntetése folyamatosan történik.

A **pihenéshez** nyugodt légkört biztosítunk egy csendes, besötétített szobában. Alvás előtt alaposan kiszellőztetünk.

Nálunk lehetőség van arra, hogy azok a gyerekek, akiknek nincs igényük az alvásra, az egyik csoportszobában csendes játékkal, könyvnezegetéssel, rajzolással tölthetik az alvás időt, míg a többi gyermek a másik csoportszobában alszik.

Az alvás előtti mese meghallgatására természetesen azokat a gyerekeket is várjuk, akik utána nem pihennek a többiekkel.

Az **étkezés**i szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, lemaradást személyes példamutatással próbáljuk koruknak megfelelő szintre hozni.

Óvodásaink számára napi öt étkezést biztosítunk, odafigyelve a különböző érzékenységekre (tej, liszt, tojás stb.) melyben naponta kétszer friss idényzöldséggel és gyümölccsel kínáljuk őket.

Az étkezési feltételek biztosításában maguk a gyerekek is részt vesznek (önkiszolgálás, naposi rendszer)

Különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítésre, kés- villa használatára és arra, hogy folyadék egész nap álljon a gyerekek rendelkezésére, ha szomjasak.

A gyermek egészséges alapvető feltétele testi komfortérzetének kielégítése.

A **testápolás** alkalmával a tisztálkodási eszközök helyes használatával ismertetjük meg őket.

Az önálló testápolás szervezettségét óvodába lépéstől biztosítjuk, de mindaddig velük együtt végezzük a teendőket-az egyéni fejlettségtől függően-amíg nem biztosak a szokások sorrendjében. Mindenkinek jellel ellátott törölközője, fogmosó pohara és fogkeféje van.

Fokozatosan kialakítjuk a helyes **öltözködési** szokásokat a szülők bevonásával. Hangsúlyt fektetünk a réteges öltözködésre, öltöztetésre. Fontosnak tartjuk, hogy a ruhájuk tiszta, praktikus legyen és ezt önmaguk igényeljék. Biztosítjuk az átöltözés lehetőségét, ha ruhájuk esetleg összekoszolódik, nedves lesz.

Környezettudatos magatartás megalapozásában, kialakításában célunk a természet szeretete, megismerése, megvédése, sok élménnyel gazdagítva: óvodaudvar szépítése (ültetés), a kiskert- veteményes folyamatos gondozása, kirándulások, séták alkalmával ismerkedés a természettel, öko-napok, zöld ünnepek és természetvédelmi projektek megtartásával.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- önálló testápolási szokások: kéz-, arcmosás, fogmosás, fésűlködés, szárazra törülközés;
- önálló zsebkendő használat;
- az étel mennyiségének önálló megítélése, egyénileg öntenek kancsóból folyadékot, a legnagyobbak önállóan szedik az ételt;
- megfelelően használják az evőeszközöket (kanál, villa, kés);
- kulturált, esztétikus terítés, higiénikus étkezés;
- étkezés közben halkán beszélgetnek;
- teljesen önállóan öltöznek;
- a ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik;
- a ruhájukat ki-, begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik;
- a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani;
- ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés;
- szemetet észreveszik, kidobják;
- segítenek egymásnak és a kisebbeknek öltözködésben, étkezésnél;
- értik a mozgás és a tisztálkodás egészségmegőrző szerepét;

Értelmi és anyanyelvi nevelés

Cél, feladat

A 3 - 7 éves gyermekek életében az értelmi fejlődés nagy utat tesz meg. A megismerés folyamatát a tapasztalatok több csatornás érzéki megismerése vezérli, de az óvodás kor végére a spontán tapasztalások befogadásától el kell jutnia a fogalmi gondolkodás alapjainak megjelenéséhez. Ennek feltételei a gyermek belső érési folyamata és a külvilág hatása.

Feladatunk, hogy munkánk során a külső hatások egy részét tervszerűen, tudatosan az életkori sajátosságok és a gyermekek képességeinek figyelembe vételével úgy irányítsuk, hogy az így szerzett tapasztalatok, ismeretek az óvodáskorú gyermekek értelmi fejlődését elősegítsék. Ennek érdekében a spontán élmények mellett alkalmat teremtünk a gyermekek számára a világ érzéki elsajátításához, elősegítjük a képi problémamegoldó, majd fogalmi gondolkodás kialakulását.

Az értelmi nevelés során feladatunk a gyermekek ismereteinek rendszerezése, bővítése, kognitív képességeinek fejlesztése:

- megfigyelés (egyre pontosabb, valósághű észlelés, érzékelés);
- emlékezet (reproduktív);
- képzelet (valósághoz közelítő képzeleti működések);
- figyelem (figyelem összpontosítására való képesség);
- gondolkodás (problémamegoldó és kreatív gondolkodás, alakuló fogalmi gondolkodás);
- a nyelvi kifejezőkészségük fejlesztése;
- a gyermekek alkotókészsége, kreativitásuk kibontakoztatása;
- a kis- és nagy mozgások, a megfelelő izomzat fejlesztése.

Az értelmi neveléssel szorosan összefüggő feladatunk a gyermekek érdeklődésének felkeltése, a témára való érzelmi ráhangolás. Ezt a gyerekek egyéni érdeklődésére és kíváncsiságára alapozva végezzük.

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészére jellemző, minden tevékenységi formát átszóró, az óvodapedagógusok mintaadásával, a gyermekek kérdéseinek támogatásával és azok megválaszolásával. A reggeli beszélgetőkörök és a nap során kialakuló meghitt beszélgetések erősítik a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Intézményünkben kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek szociális, kommunikációs és problémamegoldó képességeinek kibontakoztatására. Ezt segíti elő az óvodánkban a mindennapi beszélgetőkör is. Ilyenkor a gyerekek körbeülnek, és elmondják, mi foglalkoztatja őket, mi történt velük, esetleg milyen megoldandó konfliktusok vannak közöttük. Ez a gyakorlat arra jó, hogy megtanulják pontosan kifejezni saját gondolataikat, türelmesen meghallgassák a többieket; nyitottságra nevel, és hatékonyan fejleszti a másikat elfogadó attitűdöt – amire a mai világban egyre nagyobb szükség van.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló vagy elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyereket legjobb tudásunk szerint neveljük, ha szükséges ehhez megfelelő szakember segítségét kérjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Az iskolába lépő gyermekek értelmi fejlettségének fő jellemzői:

- feladattudatuk kialakul, tudásvágygal, örömmel készülnek a rájuk váró iskolai feladatokra;
- a külvilág jelenségeit pontosan megfigyelik, emlékezetükben elraktározzák, szükség esetén felidéznek;
- problémahelyzetekben kreatívan törekednek a megoldásra;
- fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van;

- szándékos, tartós figyelemkoncentrációra képesek;
- kialakul önkontrolljuk, önfegyelmük;
- fizikumuk, idegrendszerük, pszichomotoros készségeik alkalmasak a rendszeres munkavégzésre;
- gondolataikat önállóan, bővített, összetett mondatokkal, folyamatosan képesek kifejezni;
- társas viszonyokban türelmesebbek és megértőbbek lesznek, segítenek egymásnak;
- érzelmileg elfogadják, megértik, segítik egymást, felfogják a metakommunikáció alapvető jegyeit: tetszés, nemtetszés, biztatás, öröm, szomorúság;
- az önismeret, az önértékelés fejlődése során képessé válnak az önálló helyzetmegoldásra, önértékelésük a társas kapcsolatokban elfogadható módon történik;
- teret adnak alkotó képzeletüknek.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánkban személetünkből adódó alapelv, hogy minden résztvevő számára biztosítsuk az intézményen belül az egyenlő bánásmód teljes körű érvényesülését, figyelembe véve a szülők igényeit és a törvényi előírásokat. Személyközpontú gyakorlatunk kifejezetten erre épül. Ennek ellenére, ha esélyegyenlőségről beszélünk, ki kell emeljünk azokat a gyermekeket, akik valamilyen szempontból hátránnyal indulnak.

A sajátos nevelési igényű gyermeke fel- és megismerésének, fejlesztésének, terápiájának és integrálásának részleteit a következő fejezetben részletezzük.

Óvodánk jellegéből adódóan hátrányos helyzetű tanulók igen ritkán járnak hozzánk. Ilyen esetekben a szociális kompetenciák kiemelt fejlesztésére helyezzük a súlyt. A családjaikat pályázatok, támogatások felkutatásával, írásával tudjuk anyagilag vagy természetben támogatni. Ezen felül szükség esetén a szülőket szakembereink ingyenes konzultációs lehetőségekkel segítik (pl. iskolapszichológus).

Az esélyegyenlőség biztosításának szempontjából törődnünk kell még a nem magyar anyanyelvű gyermekekkel. Az ő számukra szintén nagyon fejlesztő hatású az általunk biztosított óvodai légkör, közeg. A résztvevők nyitottsága és a gyakori lehetőség a kapcsolatok építésére, a szoros együttműködő kapcsolat a szülővel mind a beilleszkedést segítik. Ha óvodánkba más kultúrájú gyermek is jár, természetesen lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek megismerjék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Kiemelt figyelmet érigénylő gyermek

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek bekerülése, követése

A felvételi előtt, az ismerkedési folyamat során igyekszünk annyira megismerni a gyermekeket, hogy kiderüljön, ha valamelyikük bármilyen okból kiemelt figyelmet kíván. Segíti munkánkat, ha ehhez kapcsolódó tapasztalatait a szülői is jelzi. Probléma esetén már ekkor szakember bevonásával mérjük fel a jelentkezők esetleges nehézségeit. Kiemelt figyelmet igénylő tanulót csak akkor veszünk fel, ha a fejlődését óvodánkban biztosítani tudjuk. Egy-egy kiemelt figyelmű gyermek vállalásakor figyelembe vesszük részben az intézmény szakember ellátottságát, és csoport összetételét. Integráló óvodaként felvesszünk sajátos nevelési igényű gyermekeket is. (Igény esetén, csoportonként maximum egy-három sajátos nevelési igényű gyereket veszünk fel.)

A felvétel után fokozott hangsúlyt fektetünk a gyermek megismerésére. Ebbe a folyamatba szükség esetén külsős szakembereket is bevonunk. A csoportvezető óvodapedagógusok feladata az egyéni utak követése.

A szülőkkel mindvégig folyamatos kapcsolatban állunk, jelzéseiket is igyekszünk figyelembe venni az egyéni fejlesztések szervezésénél.

Tehetség gondozás

A tehetség gondozás az egyéni utak megtalálását, az egyéni érdeklődés figyelembevételét jelenti számunkra. Hiszünk abban, hogy a tehetség sokszínű, sokféle megjelenési formában létezhet. A kibontakozásához a kiváló /átlag feletti képességek, specifikus képességek, megfelelő érzelmi bázis, a kudarc-tűrési képessége, a szociális érettség, kreativitás, motiváció és támogató, kedvező környezet együttes jelenléte szükséges. Fontosnak tartjuk, hogy a korai gyermekkorban, kisiskoláskorban a játéktevékenység, játékos tanulás adta lehetőségek kiaknázásával, az érdeklődés felkeltésével/fenntartásával, és mindemellett a biztonság/türelem megadásával a lehetőségét biztosítsuk a kiteljesedésnek. Óvodánk ezért számtalan színes programmal, választási lehetőséggel kínálja meg a gyermekeket. Helyet, időt és figyelmet adunk arra, hogy bármelyik gyerek beszélhessen az őt érdeklő témákról.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése óvodánkban

Sajátos nevelési igényű gyermek az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

- mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd-fogyatékos,
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral vagy
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 25. pontja)

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséről egyéni elbírálás alapján döntünk, figyelembe véve

- az intézményi alapvető felvételi kritériumait,
- a csoportok létszámát,
- és összetételét,
- a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló egyéni szükségleteit,
- és a fejlesztéshez szükséges szakember ellátottságot.

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

Óvodánk vegyes életkorú csoportjaiban vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

Az integrált nevelés folyamatában a prevenció (megelőzés), a korrekció (javítás, korrigálás), és a kompenzáció (a kiesett funkciók mással való segítése) nevelési feladatainkat sérülés specifikusan, egyénre szabottan határozzuk meg minden gyermeki tevékenységben.

Külön figyelmet fordítunk arra, hogy

- a gondozási feladatok ellátása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni szükségleteihez igazodjon;
- a kommunikáció és elemi szociális viselkedés kialakítása általában nehezített, ezért ezt megsegítsük;
- a gyermek helyzetéből, képességéből adódó viselkedésproblémákat lehetőség szerint megelőzzük, kezeljük;
- a fejlődésbeli elmaradásokat kiemelt fejlesztéssel csökkentjük;
- a korai elemi készségek és kognitív funkciók kialakítása nehezített, ezért arra több időt, szánjunk.

Általános céljaink, alapelveink

Sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. A nevelés hatására a sérülés arányában ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, önállóságra való törekvésnek, együttműködésnek.

A fejlesztés céljait a fejleszhetőséget tükröző gyógypedagógiai - orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. A fejlesztés elemeit, felépítését a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján határozzuk meg. Az egyes gyermek igényének megfelelően más - más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A fejlődés során a különböző funkciók fejlődését sok tényező befolyásolja, módosítja. Az óvodai napirendben törekszünk arra, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett a közösségben szervezett tevékenységekben és a szabad játékban minél több lehetőségük legyen kipróbálni önmagukat. A sajátos nevelési igénnyel élő gyermek különleges

gondozást igényelhet: a gyermek önellátási képességei életkori sajátosságának az állapota vagy fogyatékosága miatt részlegesen vagy teljes körűen módosulhatnak. Fejlesztő tevékenységünk során nagy figyelmet szentelünk annak, hogy lehetőleg minél több sikerélménnyel, pozitív elfogadással találkozzon a sérült gyermek. Alternatív lehetőségeket biztosítunk a tevékenységek megválasztásában, melyekben személyiségük kiteljesedhet. Mindezeket szem előtt tartva a sokoldalú tapasztalatszerzésre és a többszöri visszatérő gyakorlásra fektetjük a hangsúlyt.

Nevelési gyakorlatunk

A már beiratkozott gyermekről a nevelési folyamatban is kiderülhet, hogy képességei az átlagostól eltérőek. Ha szükséges, a szülőket szakemberhez –a probléma jellegétől és súlyosságától függően pszichológushoz, logopédushoz, pedagógiai szakszolgálat, szakértői bizottsághoz stb. – küldjük. Ebben az esetben is a pedagógiai módszereket, fejlesztési eljárásokat az ő problémájához igazítjuk azzal a céllal, hogy az óvodáskor végére a gyermek beiskolázása lehetőleg integrált módon történhessen meg.

Az óvodánkban gyógypedagógus, logopédus és pszichológus is segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek folyamatos fejlesztését.

A fejlesztés területei és tartalma

A komplexitás elvének érvényesítése szellemében a fejlesztés az alábbi területeket öleli fel:

- mozgás (nagy- és finommozgás);
- testséma;
- téri orientáció;
- percepció (vizuális, auditív, taktilis), melyekhez mindig kapcsolódik a verbális tudatosítás.

A fejlesztés célja lehet:

- személyiségfejlesztés (pozitív énkép, jó kommunikációs képesség; idegrendszer fejlődésének biztosítása; mozgásfejlődés; érzelmi élet fejlődése; beszéd fejlődése; érzékszervek fejlődése; prevenció, reedukáció);
- részképeség zavarok megszüntetése (figyelem-, viselkedési zavarok csökkentése; egészséges működéssel való ellensúlyozás, korrekció, kompenzálás);
- ismeretek bővítése.

Sajátos nevelési igényű gyermekek terápiájának megszervezése

Minden gyermek esetében törekszünk arra, hogy számára a legmegfelelőbb terápiás módot találjuk meg. Fontos, hogy a gyermek minél kevesebb időt töltsön a csoporton kívül, azaz ha lehetséges, a csoporton belül oldjuk meg a fejlesztését. A fejlesztés érdekében ideiglenesen megváltozhat a gyermek napirendje, bizonyos tevékenységek alól felmentést kaphat, hogy ez alatt saját feladatait végezhesse. Célunk, hogy csökkentsük a stigmatizálódás veszélyét.

Az érintett pedagógus és a logopédus követik egymás munkáját, a logopédus állapítja meg, hogy meddig és milyen terápiára van szükség, ezt egyeztetni az óvodapedagógussal. A logopédus segíti más szakemberek bevonását, a különböző szakemberek együttesét a gyermek óvónője hangolja össze. A fejlesztő pedagógus, a logopédus, a pszichológus munkájához a szülő beleegyezése kell. A képességfejlesztés a szülő beleegyezésével, és aktív támogatásával végezhető.

A terápiákban használt módszerek

Kidolgozott fejlesztő programok:

Szakembereink sokféle fejlesztő módszert, programot alkalmaznak a fejlesztés, felzárkóztatás folyamán (pl.: *Alapozó terápia elemei, Sindelar program, Gósy Mária-féle beszédészlelés, beszédértés fejlesztés, Meixner-féle diszlexia, diszgráfia prevenció módszere, Frostig program* stb.).

Mindezek mellett, - az óvoda szellemiségéből adódóan az egész személyiségre kiterjedő és/vagy a különböző tehetségek kibontakozását is segítő egyéb módszereket is alkalmazunk:

Egyéb fejlesztő terápiák:

- pontos észlelés-figyelem-koncentráció;
- emlékezeti funkciók tökéletesítése;
- érzékszervek működésének fejlesztése;
- érzelmi intelligencia;
- beszédfejlesztés;
- mozgás, illetve idegrendszer fejlesztő tornák;
- viselkedés korrekciós módszerek;
- figyelem fejlesztő gyakorlatok;
- kommunikációs készség fejlesztése.

Az óvoda munkatársai mindent megtesznek azért, hogy az ép és sajátos nevelési igényű kisgyermek számára sok közös élményt, örömteli együttlétet biztosítsanak, ahol a gyermekek megtanulják elfogadni egymást. Sikerkritériumnak tekintjük a gyermekek beilleszkedését, fejlődését, a társakkal való együtt haladását, a számukra megfelelő iskola megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérését.

Óvodánk feltételrendszere

Személyi feltételek

Szakmai munkatársak

Óvodapedagógus létszám	4 fő
Logopédus (iskolával közösen)	1 fő
Fejlesztő pedagógus	1 fő
Angol nyelv pedagógus	1fő
Pszichológus (iskolával közösen)	1fő

Technikai munkatársak

Dajka	2 fő
Óvoda titkár (iskolával közösen)	1 fő

Programunk megvalósításához személyi feltételeink biztosítottak. Szakmai képzettségünk biztosíték az alapprogram és a helyi program feladatainak, céljainak teljesítéséhez.

Óvodánkban a pedagógusok teljes személyiségükkel dolgoznak a nevelés teljes időtartamában: a hitelesség, az elfogadó, segítő, támogató attitűdjükkel mintát adva a gyermekek számára is.

A nevelőhatás pedagógiai feltételei:

- a.) A tevékenység pedagógiai előkészítése (ráhangolás, tudatosítás stb.) közös feladata az óvodapedagógusnak, dajkának és az egész óvodai környezetnek.
- b.) A tevékenység pedagógiai megszervezése az óvoda dolgozói részéről nagy tapintatot igényel (semmit se végezzünk el a gyerekek helyett, de mindenben segítsünk, amikor arra szükségük van).
- c.) A tevékenység pedagógiai értékelése ugyancsak alapvető feladata az óvodapedagógusnak. A siker, sikertelenség okai, a jól vagy rosszul megválasztott tevékenységi mód, az együttműködés megléte vagy hiánya stb. lehet az értékelés kiinduló alapja.

A nem pedagógus alkalmazottak, a dajkák is részesei és segítői az óvoda mindennapi életének, tevékenységeinek, programjainak.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek számára rendelkezésünkre áll az intézmény logopédusa, - szükség esetén – pszichológusa is. A személyközpotnú szemléletünk biztosítja a sajátos nevelésű igényű gyermekeket társaik elfogadják, szükség esetén segítséget adjanak nekik.

Programhoz rendelt eszközrendszer

Az óvoda épülete a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálja. Az óvoda ajtaja belülről csak kulccsal nyitható. A vegyszereket külön helyiségben, elzártan tároljuk. A gyerekek változó testméreteinek kielégítésére különböző méretű asztalokkal és székekkel rendelkeznek a csoportszobák. A mosdóban különböző magasságban felhelyezett polcok és tükörök állnak a gyerekek rendelkezésére.

Óvodánkban megjelölhető játékok illetve szakmai eszközök megvásárlásakor mennyiségi és minőségi szempontokat tartunk szem előtt, amelyek egyben a fejlesztést is szolgálják.

Minden korosztály a számára megfelelő képességfejlesztő játékokat használhatja játék szintjének megfelelően.

A modern játékok mellett megtalálhatóak a természetes anyagokból készült faépítők, kis autók valamint a játékok tárolását biztosító természetes anyagból készült kosarak, tálcák.

Az eszközállomány elemzésekor feltétlenül ki kell emelni azokat az óvónők és gyerekek által közösen készített játékokat, eszközöket, amelyek az egyéni fejlesztés során fontos szerepet kapnak az óvodai tevékenységekben. Lényeges, hogy az óvónői ötleteken túl, az elkészítéshez szükséges anyagok mindig kellő választékban rendelkezésre álljanak. Ezt a feltételt igyekszünk folyamatosan biztosítani.

Mindkét csoportszoba rendelkezik játszószőnyeggel, ahol teret kaphatnak a különböző mozgásformák is. A gyerekek mozgásigényének kielégítésére rendelkezésünkre áll az intézmény tornaterme és az udvar is.

A csoportszobák rendelkeznek saját babaszobával, hangszerekkel, könyvekkel, építő-, társas-és fejlesztőjátékokkal, gyakorló- és szerepjátékhoz szükséges eszközökkel, így a gyerekek bármely játékformát választhatják a nap nagy részében. Ezek a játékok nyitott, gyermekek számára is elérhető, hozzáférhető polcokon találhatóak. egyik csoportszobában homok-víz asztal áll a gyermekek rendelkezésére, ami jó lehetőséget ad a kreatív terepépítésre, kísérletezésre. Használatát a másik csoport számára is megoldjuk.

Óvodánkat főként gyermek munkákkal díszítjük. Emellett megtalálhatóak szezonális, ünnepi dekorációink is.

Az óvodai élet megszervezése

Az intézmény nyitva tartása:

7:30-17:30

Napirend

7:30 – 9:30	érkezés, folyamatos reggeli, szabad játék
9:30- 10:30	beszélgetőkör, óvónők által kezdeményezett tevékenység
10:30- 10:45	mosdóhasználat, öltözködés
10:45- 11:45	tízórai, levegőzés (udvari játék, séta)
11:45- 12:00	öltözködés, mosdó használat
12:00- 12:30	ebéd
12:30- 12:45	mosdóhasználat, készülődés a pihenéshez
12:45- 14:30	mese, pihenés (alvás, illetve csendes tevékenység)
14:30- 14:45	ébredés, mosdó használat, készülődés az uzsonnához
14:45- 15:15	uzsonna
15:15- 15:45	fakultatív programok
15:45-16:00	mosdóhasznált, öltözködés
16:00- 17:30	szabad játék az udvaron, illetve a csoportszobában

Hetirend

Az óvodánkban projekt módszerrel dolgozunk. Minden héten az összes tevékenységi forma (éneke, zene, énekes játék, mozgás, mozgásos játék, vers, mese, dramatikus játék, külső világ tevékeny megismerése, rajz, mintázás, kézimunka) komplexen megjelenik.

A fakultatív foglalkozások időpontja minden év szeptemberében kerül kihirdetésre.

Választható foglalkozások: angol, mozgásfejlesztés, úszás.

Szeptemberi felmérések alapján, akinél szükségét látjuk, azoknak a gyerekeknek logopédiai és/vagy alapozó mozgásterápia fejlesztést biztosítunk heti rendszerességgel.

Vezetett dokumentumok listája: felvételi előjegyzési napló, felvételi és mulasztási napló, csoportnapló, a tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény.

Az óvoda kapcsolatai

Kapcsolattartás és együttműködés a szülőkkel

Az eredményes nevelőpartneri kapcsolat kialakítása érdekében a szülőknek lehetőségük van arra, hogy ötleteikkel segítség a pedagógiai munkát, a közös gondolkodást. A felvetődő problémák megoldását segíti a nyílt, őszinte kommunikáció.

A szülőknek lehetőségük van az óvoda különböző programjain, ünnepélyein részt venni. A nyílt napok, alkotó délutánok alkalmat adnak a szülőknek az óvodai élet mindennapjaiba való betekintésre, a gyerekekkel való közös játékra, tevékenykedésre a csoportszobákban és az udvaron.

Ünnepünk:

- Évnyitó,
- Szüreti multság,
- Márton napi lámpás felvonulás
- Mikulás,
- Adventi készülődés (mézeskalácssütés),
- Karácsonyi vásár,
- Karácsony,
- Farsang,
- Húsvéti játszódelután (tojásfestés),
- Közösség építő kertrendezés
- Anyák napja,
- Kirándulás,
- Évzáró,
- Rogers napok

Szülői fórumok:

- Szülői értekezletek (6-8 hetente tartunk beszélgető esteket a szülőkkel, ahol az aktuális információkon kívül a nevelés és az óvodai élet fontosabb kérdéseiről közösen gondolkodunk)
- óvoda, -iskolaszék,
- fogadóóra (gyakran szervezünk olyan egyéni, családi beszélgetést, amikor egy-egy gyerekkel kapcsolatos eseményeket beszélünk meg),
- faliújság,
- óvodai levelező lista (csoportonként minden család felkerül a közös levelező listára, olvashatják a heti projektek és az óvodai élet más eseményeiről szóló híreket, ők maguk is szervezhetnek, ötleteket adhatnak egy-egy eseményhez).

Az óvoda külső kapcsolatai

Az intézmény a feladatainak elvégzése, a gyermekek/tanulók egészségügyi, gyermekvédelmi, szociális ellátása, valamint a továbbtanulás és a pályaválasztás érdekében és egyéb ügyekben kapcsolatot tart fenn más intézményekkel.

Az intézmény rendszeres kapcsolatot tart fenn:

- a fenntartóval,
- a gyermekek egészségügyi ellátásáról gondoskodó intézményekkel,
- más köznevelési intézménnyel,
- a XI. kerületi önkormányzattal,
- az Újbuda Pedagógiai Intézettel,
- az Alapítványi-és Magániskolák Egyesületével,
- a Független Pedagógiai Intézettel.

Az intézmény kapcsolatban van még:

- az oktatásirányítás szervezeteivel,
- szakmai szervezetekkel,
- a gyermek-és ifjúságvédelmi hatóságokkal,
- civil szervezetekkel.

A sajátos nevelési igényű, valamint tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek magas színvonalú és eredményes ellátása érdekében az intézmény – az említett gyermekek nevelését, továbbá speciális ellátását végző pedagógusai (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus stb.) révén – folyamatosan kapcsolatot tart az illetékes pedagógiai szakszolgálatokkal (a szakértői bizottságokkal és nevelési tanácsadókkal).

A pedagógiai szakmai szolgáltatókkal való kapcsolattartás a szakmai munka színvonalának minél magasabb szintű ellátása érdekében az informális csatornákon és a különböző – a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények által meghirdetett – programokon, továbbképzéseken, konferenciákon, tréningeken és más rendezvényeken történő részvétel útján valósul meg.

A Rogers óvoda és Iskola kapcsolattartása

Az óvodás és iskolás gyermekek kapcsolata

Az óvoda az iskolával közös intézmény része. Egy épületben található a két intézmény, így minden ünnepnek van olyan része, amely az egész intézmény számára közös. Az óvoda részt vesz az iskola által szervezett sport és felolvasó napon, a Rogers Napokon az iskolához hasonlóan kiállítást szervez a gyermekek munkáiból, az óvodás gyermekek szerepelnek a kiállítás megnyitóján, valamint részt vesznek a színházi előadásokon, a Rogers napi vásáron, és az ünnepi lakomákon.

Az iskola a nagycsoportos korú gyermekek számára ismerkedési lehetőséget szervez:

- az óvodás gyermekek részt vesznek az iskolában az év során a különböző az ünnepekhez kapcsolódó kézműves foglalkozásokon, szakkörökön;
- a nevelési év során legalább egyszer meglátogatják az első osztályt, közös foglalkozáson vesznek részt;
- az iskolás tanulóknak van lehetőségük mese felolvasásra, verstanításra az óvodában;
- a karácsonyi ünnepség napján az elsős tanulók betlehemes játékot mutatnak be az óvodásoknak.

Műhely

A legfőbb szakmai munkaközösség a műhely. Az intézmény szakmai munkáját végző alkalmazottai minden héten egyszer több órás, a szünetek egy részében pedig – tanév elején és végén, továbbá az őszi, a téli és a tavaszi szünetben – többnapos megbeszélést un. szakmai műhelyt tartanak. Amennyiben a téma igényli, a műhelyen részt vesznek az egyéb munkatársak (gazdasági vezető, iskolatitkár stb.). A műhelyek egy részében az óvoda és az iskola pedagógusai külön is ülésznak. A műhelyek közös részén az aktuális közös (intézményi) feladatokat, problémákat beszélnek meg, a külön időben pedig az adott intézményegységhez kapcsolódó szervezési és szakmai feladatokat, kérdéseket egyeztetik a pedagógusok.

Tevékenységi formák az óvodában

Játék

Cél, feladat

Célunk a játékon keresztül a gyermekek teljes személyiségének kibontakoztatása.

A játék az óvodás korú gyermek lételeme. Ismerve a játéknak a személyiségfejlődésre gyakorolt pedagógiai és pszichológiai hatásait, a játékot tekintjük az óvodában a legfontosabb tevékenységnek. Nemcsak a manuális, de a szellemi játékot is tevékenységnek mondjuk. Az alkotó kedvű légkör kialakítását, a biztonságot nyújtó, odafigyelő, kísérletező képességet engedő óvónői attitűd biztosítja.

Kis csoportban még a gyermekek igénylik a felnőttekkel való együtt játszást, később egyre több lehetőség adásával önállóbbá válik a gyermekek játéka és az öntevékenység kialakulásával képességek és készségek fejlődnek.

Feladatunk: Megteremteni a nyugodt légkört, helyet, időt, eszközt. Biztosítjuk a közös élményszerzést, a játék önállóságát tiszteletben tartjuk.

Játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Minél több alkalmat és lehetőséget biztosítunk az elmélyült szabad játékra, ahol a gyerekek szabadon dönthetnek és választhatnak. Tudatosan átgondoljuk az élménynyújtás lehetőségét. Felhasználjuk a spontán élményeket is. A játszóhelyeket úgy

alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük a csoport létszámát, összetételét (korosztály, nemek). Egy-egy több napon át tartó játéknak a feltételeit is biztosítjuk. Kibontakoztatjuk a gyermekek kezdeményezőképességét, önállóságát és megtanítjuk a gyerekeket arra, hogy tiszteletben tartsák egymás játékát. Az eszközök mindhárom korcsoportra a csoportszobákban rendelkezésre állnak, ezeket félévente bővítjük, kiegészítjük, az elhasználdottakat cseréljük. Az óvónők és a gyerekek által készített játékeszközök és ötletek pedig naponta adottak.

A **játék ideje** alatt megismerjük a gyermekek képességeit, a fejlesztendő területet. Fontosnak tartjuk, hogy a folyamatos játékidő minél egybefüggőbbben valósuljon meg, gyermekeink játékok elrakása nélkül hosszabb ideig tudjanak játszani. Ügyelünk arra is, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek a szabadban, kötetlen játékkal vagy természetbeni megfigyeléssel. A **játékhely** kialakításához az óvónők biztosítják a megfelelő állandó és variálható játéktereket, kellékeket. A rajzolás, kézimunkázás, barkácsolás helye minden csoportban állandó. Az ehhez szükséges kellékek mindig elérhetők, megszokott helyen vannak. A szabadban elsősorban a nagymozgásokhoz szükséges helyet, eszközöket biztosítjuk.

Kiscsoport *Gyakorló játék:* valamely egyszerű mozgás, vagy hangok, szótagok, rövid dallamok, (esetleg a kettő együttes) ismételtetése, gyakorolgatása. Anyagok tulajdonságainak megismerése. *Egyszerűbb szerepjáték:* mely a gyakorló játék keretei között marad. Az óvónő saját példamutatásával vállal, szervezz szerepeket, majd a gyermekek is ezt követve vállalnak el egyszerű szerepeket, "mintha" helyzeteket. A játékban rendszeresen ismétlődő meseélmények megteremtésére mindig odafigyelünk. Az egyszerű mesék *dramatizálásában* is az óvónő példát mutat, a gyermekeket is erre serkenti. A *bábozáshoz* a bábokat, kellékeket az óvónő a gyermekekkel közösen készíti el, ezzel példát mutatva az önálló barkácsoláshoz. A *konstrukciós játékok* ötletgazdag kialakulásához is nekünk kell megtanítani a gyermekeket az alkotás, összerakás örömére, gazdagságára. A *szabályjáték* keretébe először csak egyszerű szabályok, ügyességi játékok tartoznak, amelyek könnyen megérthetőek, betarthatóak, a gyermekek mozgásigényét kielégítik.

Középső csoport Fejlettebb *szerep és szabályjáték*, jellemző erre az életkorra. Gyakrabban fordul elő a kutató manipuláció, mikor ismeretlen mozdulatokat tartalmazó eszközök kerülnek a kezükbe. Erősödik az érzelmekkel telített szerepjáték is. A gyermekek szabálytanulási képességét, a társakhoz való viszonyát fejleszti a többféle ötletből kialakított tartalmas játék. Kialakul a kisebb csoportokban folyó játék. Már nem az eszközökhöz való ragaszkodás, hanem a szerephez való kötődés viszi tovább a játékot. A mozgásos szabályjátékok köre is bővül. *Barkácsolás* alkalmával önálló elképzelésük lehet a játék továbbfejlesztéséhez, melyet a mi segítségünkkel valósítanak meg. Bővül az anyag, eszköz használatuk is. *Konstruáló, építő játék* alkalmával a fantáziájuk fejlődésével alakul, fejlődik, bővül a játékuk. A játék-cselekvés közben a gyermekek újabb tapasztalatokat szereznek, élethelyzeteket hoznak létre. *Értelmi képességet fejlesztő játékok* egyszerű társasjátékok, nagyobb méretű puzzle-k, képes dominók, logikai játékok. A játékidő tartamát és a szabály megtartását még az óvónő jelenléte határozza. *Dramatizálás, bábozás:* a gyermekek rendelkezésére állnak a

szükséges bábok, kellékek. A mesék, kitalált történetek egyre hosszabbodnak, a szereplők száma növekszik.

Nagycsoport Szerepjáték: a gyermekek képesek a játék érdekében lemondani kedves játékukról, képesek vállalni a negatív szereplők szerepét. Csoportban szerepek kiosztásával önállóan megtervezik a játékot. **Szabályjáték:** bonyolultabb játékszabályokat is meg- tanulnak, a szabályokat betartják, betartatják, önállóan képesek játszani. **Konstruktív játék:** az egyre bonyolultabb elképzeléseket megvalósítják, valóság-hű ábrázolásra törekszenek. Szerepjátékukhoz felhasználják fantáziájuk termékét. Társasjátékokat szívesen alkalmazzák. Helyet kapnak a gyors reagálást, figyelmet igénylő játékok. Játékon belül összefonódik a motoros, a verbális és szociális tanulás. **A barkácsolást** a szerepjátékhoz, bábozáshoz és egyéb tevékenységekhez is felhasználják, önállóan dolgoznak.

A szabadban folyó játék

Az óvoda kertjében biztosítjuk mozgásigényük kielégítését, a mozgásos játékok feltételeit. A nyugodtabb játékfajtáknak is teret hagyunk (rajzolás, festés, könyvnézegetés.). Ésszerű, közösen kialakított szabályokkal a gyerekek biztonságát és a különböző játékfajták egymás mellettségének zavartalanságát biztosítjuk, ezzel az esetleges balesetveszélyeket is csökkentjük. Nyári időszakra a "vizes játékokat" is megengedjük. Takarók, babák, különböző szobai játékok használatával biztosítjuk a szerepjáték kialakulását. A különböző méretű labdák segítségével fejlődik szem-kéz koordinációjuk, egyensúlyérzékük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- megegyeznek a szerepekben;
- a békétlenséget egymás között le tudják rendezni;
- vállalni tudják a szabályokat;
- toleránsak egymással szemben;
- képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket maguk terveznek meg, osztják el a szerepeket, maguk választják hozzá az eszközöket, megegyeznek a szabályokban;
- játékuiban dominánsan jelentkezik a szerepjáték;
- bonyolult építményeket képesek létrehozni;
- egyéni ötleteik, javaslataik vannak egy-egy feladat megoldására;
- képesek saját élményeik eljátszására, továbbgondolására;
- képesek a társuk javaslatát is elfogadni, velük együtt játszani;

Vers, mese, dramatikus játék

Cél, feladat

Célunk a gyermekek érzelmi – értelmi – etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Fontos feladatunk továbbá a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.

A mesehallgatás hatására a gyerekeknek gazdagodik fantáziájuk, megalapozódik erkölcsi értékítéletük. Ezért fontosnak tartjuk, hogy igényes anyagválasztás előzze meg az irodalmi élmény nyújtását. Csak igazán művészi értékű, a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi műveket választunk. Az anyanyelvi nevelésen belül fejlesztjük beszédkedvüket, beszédfigyelmüket, kifejezőképességüket, gondolkodásukat. Alakítjuk belső képvilágukat, új fogalmakkal ismertetjük meg őket, bővítjük szókincsüket.

A tevékenység megszervezése

Mesét, vagy verset a hét minden napján, a nap bármely szakaszában hallhatnak a gyerekek, de a legfontosabb számukra az elalvás előtti mese. Ezért arra törekszünk, hogy a mese - vers anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmese kincs megismertetése adja. A mesehallgatáson való részvétel a gyerekek számára mindig önkéntes. Az anyag kiválasztásánál mindig tiszteletben tartjuk a gyerekek életkori sajátosságait. Fontos, a mesék, versek helyes arányának megválasztása. A mesék, versek komplexen kapcsolódnak más tanulási tevékenységek anyagához (pl.: családhoz, ünnepekhez, állatokhoz, évszakokhoz). Lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyerekek többször is meghallgathassák ugyanazt a mesét vagy verset, ezzel fejlesztve a hallási és beszédhallási figyelmet és differenciáló képességet. Állandó helyet választunk a meséléshez, verseléshez. Megismertetjük a gyerekeket az irodalmi anyag befogadásához szükséges magatartási formákkal, szabályokkal, ezt színházlátogatással erősítjük. Az önálló szöveg és mesemondásra lehetőséget teremtünk, ezzel arra serkentjük őket, hogy a nekik tetsző meséket el is játsszák. Ezáltal vezetjük be őket a bábozás csodálatos világába, az azonosulás élményébe, ami világképének alakulásához vezet. Megtanulnak történeteket kitalálni, meséket mozgással megjeleníteni, kifejezni. Minden csoportban albumot készítünk a tanult versekről, mondókákról, melyet a gyermekek bármikor elővehetnek, nézegethetnek, felidézhetik a már ismert, kedvelt történeteket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak;
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, ezt mozgással megjeleníteni,
- a bábozáshoz, szívesen barkácsolnak eszközöket, jelmezeket;
- gondolataikat, élményeiket bátran, örömmel, folyamatosan fejezik ki;
- szókincsük gazdag, a nyelvi kifejezés eszközeit változatosan használják;
- társaikat és a felnőtteket figyelmesen végig hallgatják;

- szívesen nézegetnek könyvet, vigyáznak rá,
- kiejtésük érthető, a beszédhibás gyermekek is törekszenek a helyes hangképzésre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél, feladat

Célunk, hogy minden gyermek örömmel, élvezettel vegyen részt a zenei jellegű tevékenységekben. A közös játékokon keresztül korának, képességeinek egyéni fejlettségének megfelelően sajátítja el a zenei ismereteket, készségeket, alakul ki zenei anyanyelve. A napi tevékenységekben rejlő lehetőségek kihasználásával fokozottan eljuttatjuk a gyerekeket a passzív befogadástól az aktív részvételig, majd az önálló, kreatív zenei tevékenységeikig.

A zenei tevékenységekhez szükséges külső és belső feltételeket biztosítjuk. A zenei anyagot úgy választjuk ki, hogy ezen keresztül a készségeket tudatosan, fokozatosan, fejlesztjük. A tevékenységek megszervezéséhez, szükséges munkaformákat, helyet, időt, eszközt biztosítjuk. Felhasználjuk a zenei élménynyújtáshoz kapcsolódó egyéb nevelési lehetőségeket, komplexitást.

A zenei anyag kiválasztása

A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének, képességeinek megfelelő népi mondókák, dalos gyermekjátékok, dalok műdalok, segítségével a funkción keresztül fejlesztjük zenei készségeiket. A mindennapok során a gyermekeket ért különféle zenei hatásokat természetesen nem tudjuk megválogatni, de az általunk kiválasztott zenei anyagot elsősorban a népzeneire, igényes műzeneire alapozzuk. Zenei ízlésüket az élmény adta öröm segítségével formáljuk. Nem felejtjük el a magyar zenepedagógiában hagyományos alapelvet, mely szerint minden gyermek zenei készsége fejleszthető, ezért nagy szerepet kapnak az egyéni adottságok, képességek, érdeklődés. Zenei fejlesztőmunkánk során a Forrai Katalin által ajánlott módszertani ismereteinket is alkalmazzuk.

Hangterjedelem óvodás kor végére: 3-6 hang.

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés,
- dalok, mondókák ritmusa,
- ritmusvisszhang,
- ritmusfordulatok, képletek felismerése,
- tempóérzékelés,
- lassú – gyors,
- tempótartás,

- a játékok mozgásanyagának eljátszása,
- ismerkedés a hangszerekkel.

Hallásfejlesztés:

- magas-mély,
- halk - hangos reláció,
- zörejangok,
- dallamfelismerés,
- dallambújtatás, belső hallás fejlesztése,
- dallamvisszhang.

A tevékenységek megszervezése

Minden gyermeknek lehetővé tesszük a zenei élmények megélését, az aktív részvételt, a zenei tevékenységeken keresztül fejlődést. Felfigyelünk a kiemelkedő képességű gyermekekre, számukra biztosítjuk a képességeiknek megfelelő fejlődés lehetőségét. A zenei élményszerzést különféle munkaformákon keresztül tesszük lehetővé. A napi tevékenységbe épített egyéni és mikrocsoportos, kötetlen foglalkozásokon elsősorban az egyéni képességeknek megfelelően képességfejlesztő játékokat, zenehallgatást, ölbéli játékokat szervezünk. Időnként frontális módon szervezzük a mozgásos dalos játékokat a szabadban, ill. a csoport szobában több gyermek részvételével. A helyi adottságok figyelembe vételével alakítjuk ki a játékhoz szükséges teret. A megfelelő helyen kívül elég időt és változatos eszközöket biztosítunk a zenei élményszerzéshez. A zenei képességüket, a tiszta éneklés fejlesztése mellett a ritmushangszerek használatával is fejlesztjük (egyenletes lüktetés, egyszerű ritmusképletek visszaadása).

A zenei élménynyújtáshoz kapcsolódó egyéb nevelési lehetőségek

Kihasználjuk a zenei élménynyújtáshoz kapcsolható egyéb nevelési lehetőségeket. Egységes művészi élményt biztosítva, komplex módon az egész gyermeki személyiséget fejlesztjük a zenei nevelés során. Különösen jól kapcsolható össze a zenei neveléssel az anyanyelvi nevelés, vizuális élményszerzés, mozgásfejlesztés. A gyermek az óvodába lépéskor (beszoktatás) a ringatók, ölbéli játékok segítségével együtt kapja az első zenei, közösségi élményt. Saját testén érzékeli a zenei mozgás ritmusát, komplex módon fejlesztjük személyiségét.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- örömmel, szívesen vesznek részt zenei tevékenységben;
- képességeiknek megfelelően ismerik a mondókákat, népi gyermekjátékokat, igényes műdalokat énekelnek;
- örömmel, egyedül is tudnak énekelni;
- felismerik az ismert, egyszerűbb dallamokat;
- próbálkoznak dallam és mozgásrögtönzésekkel;

- érzik az egyenletes lüktetést, a ritmust;
- felismerik környezetük hangjait és néhány ismertebb hangszer hangját;
- meg tudják különböztetni a halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély fogalompárokat;
- kialakul improvizáló képességük;
- önállóan maguk is szerveznek dalos játékokat, kedvük szerint énekelnek;
- szívesen hallgatnak az óvónő által felkínált zenei anyagot;
- szabadtánc zenére, egyszerű ugrós motívumokat mutatnak be;
- ismerik a csapások, lengetések;
- ismernek hidas, kapuzó játékokat;
- páros táncokat mutatnak be a megismert motívumokkal.

Az esztétikai érzék alakítása

Az esztétikai érzék alakításának lehetősége áthatja az óvodai élet mindennapjait.

Cél, feladat

- Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek kialakuló esztétikai értékítéletének.

Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segíti a szépérzék kialakulását. Az ízlés formálás megjelenik az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi - , társadalmi környezetben egyaránt. Célunk, hogy a gyermekeknek önálló véleménye legyen az őket körülvevő világról és véleményüket a saját szavaikkal meg tudják indokolni. Ennek elősegítése érdekében fontos az óvónői példamutatás és a gyerekek bevonása ilyen témájú beszélgetésekbe; folyamatos visszaigazolással és annak megmutatásával, hogy nincs „rossz”, csak más nézőpont.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél, feladat

Az óvodába lépéstől az iskoláig a szándéktalan firka szintjétől, a funkcionális cselekvéstől eljuttatni a gyermekeket a tudatos ábrázolásig, a kreatív alkotóképességig, az örömteli cselekvésig.

Felkeltjük a gyermekekben az ábrázolás eszközeivel való tevékenykedés vágyát, megmutatjuk, mit lehet ceruzával, festékkal, agyaggal, homokkal, papírral, textillel stb. készíteni, a teret birtokba venni, átalakítani. Megteremtjük azokat a tárgyi, személyi, lelki feltételeket, ahol a gyermekek örömmel vesznek részt rajzoló, festő, mintázó és más kézi munkatevékenységekben.

Először közösen az óvodapedagógussal, később saját ötleteiket, elképzeléseiket segítséggel, majd teljesen önállóan megvalósítva tevékenykednek. Gazdagítjuk technikáikat, tudásukat, fejlesztjük vizuális észlelő, emlékező képességüket, gazdagítjuk alkotó gondolkodásukat, fantáziájukat. Felkeltjük, majd gazdagítjuk a szép iránti igényüket, lehetővé tesszük számukra a műalkotások megcsodálását (múzeumok, építmények, szobrok).

Saját környezetük szépítésére ösztönözzük őket. Ebben az óvónők modellértékűek. Rajzfejlődési szakaszaikat elemezzük, figyelembe vesszük a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, eltérő adottságait, képességeit. Minden gyermeknél önmagához mérve értékeljük készségeik alakulását, erre építjük a fejlesztést.

Más nevelési fejlesztési területekkel összehangolva a látási, mozgási, tapintási fejlesztésen át tesszük képessé gyermekeinket a rajzolás és minden más kézi munkajellegű tevékenység sikeres átélésére. Közben fejlődik gondolkodóképességük (analízis, szintézis, elvonatkoztatás, általánosítás) és ez visszahat ábrázoló képességükre. Fejlődik finommotorikájuk, különféle díszítőmunkák során lehetővé tesszük az írás előkészítést számukra. Tudatosítjuk gyermekeinkben, hogy az alkotási folyamat, az örömteli cselekvés fontosabb, mint az eredmény, ezen keresztül alakítjuk önismeretüket, öntudatukat, mások munkájának megbecsülését.

Gazdagítjuk a környező világról alkotott szín, forma nagyságbeli ismereteiket, tapasztalataikat. Élményeik megfigyeléseik, elképzeléseik, képi és térbeli megjelenítésére sokféle lehetőséget kínálunk.

A rajzoló, mintázó tevékenység szervezeti formái

Az eszközök a gyermekek számára jól elérhető helyen vannak a csoportszobában (gyurma, különféle cérnák, fonalak, bőrök, termények, papírok, ollók, festékek), folyamatosan a rendelkezésükre állnak. Az óvodapedagógus a hetirendben a megadott időben, a pedagógiai tervnek megfelelően szervezett formában irányítja, fejleszti a gyermeki ábrázoló építő, tárgyalakító képességét. Ötletekkel, javaslatokkal, élménybiztosításával vonja be a "nem rajzoló" gyermekeket a közös tevékenységbe. A jó idő beköszöntével az ábrázoló tevékenységeknek lehetőséget biztosítunk az udvaron is. Az elkészült munkák az óvoda öltözőjében, csoportszobában kerülnek elhelyezésre, hogy mindenki gyönyörködhesen bennük. Az óvodapedagógus az összegyűjtött munkákat elemzi, értékeli, és arra építi a további fejlesztést, motiválást.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- a gyermekek átélik az alkotás örömét;
- a közösen készített kompozíciót megbecsülik;
- ismerik a színeket;

- plasztikai munkáik egyéni;
- egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket;
- egyéni alkotásaikra jellemző a részletező forma- és színgazdagság;
- formaábrázolásuk változatos, emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, egyszerűbb mozgások;
- bátrak, ötletesek és együttműködők;
- véleményt alkotnak, azt másokkal megosztják;
- kialakul feladattudatuk.

Mozgás

Egyetértünk azokkal, akik azt vallják, hogy a mozgás az óvodáskorú gyermekek lételeme. A gyermek mozgása képet ad általános fejlettségi szintjéről, a fejlődés tempójáról. A spontán végzett mozgás a gyermekek számára fontos örömforrás. Erre alapozzuk gyermekeink mozgásfejlesztő tevékenységét. Biztosítjuk a mozgáshoz szükséges feltételeket (hely, idő, tér), azt, hogy mindennap hosszabb időt levegőn töltsenek a gyermekek. A játszókert adottságait, felszereltségét igyekszünk messzemenően kihasználni (homokozók, mászóakák, mozgásfejlesztő játékok). A nagymozgások fejlesztését elsősorban itt végezzük. Tudjuk, hogy a kiegyensúlyozott személyiség fejlődéséhez milyen fontos a motoros képesség fejlesztése. A mozgás csak akkor lehet fejlesztő hatású, ha azt a gyerekek önként, vidáman jó közérzettel, nyugodt, biztonságos, odafigyelő környezetben végzik.

Cél, feladat

Célunk a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának fejlesztése, a mozgáskedv fenntartása az egyéni képességek fejlesztése, testi képességek az egyénre szabott fizikai erőnlét fejlesztése. (kondicionális, koordinációs képességek) Már az óvodában megismertetjük őket a helyes, egészséges életvitellel. A különböző mozgásfejlettségű gyerekek megfelelő irányítást kapjanak. Elősegítjük az értelmi erők és a szociális képességek fejlődését (kötelességtudat, fegyelem, kitartás, engedelmesség, téri helyzetek felismerése, testrészek, irányok, testséma ismerete).

Biztosítjuk a gyermek rendszeres, aktív mozgásos tevékenységét. A nagy-, és finommozgások mozgástapasztalatait rendszeresen bővítjük, gyakoroltatjuk. A játékosságot biztosítjuk. A megfelelő öltözködést szem előtt tartjuk, egyéni szükségleteket kielégítjük (szabadban, csoportszobai foglalkozások alatt az átöltözés lehetősége). Mindig biztosítjuk a jó levegőjű, tiszta, pormentes környezetet. A mozgás megszerettetésében nagymértékben támaszkodunk a családra (közös programok, közös kirándulások).

A mozgás feltételei

Fontos szempont számunkra az eszközök kiválasztásánál a gyermek életkora és a gyermekek mozgásfejlettségi szintje. A kert adottságait minden évszakban

messzemenően kihasználjuk (hógolyózás, homokozás, napfürdő, zuhanyozás stb.) A kertben a labdák, az ugrókötelek, a karikák, a mászóka mindig megtalálhatóak. A gyermekek mozgáslehetőségeinek szélesítése érdekében heti egy alkalommal úszásoktatást biztosítunk úszóedző közreműködésével, mely mozgáskoordinációjuk fejlesztése és egészségük védelmében történik. A csoportszobákat úgy alakítottuk ki, hogy legyen elegendő hely egy nagyobb mozgást igénylő játéknak. A gyermekek számára a csoportszoba bútorai mindig mobilizálható állapotba hozhatóak.

A mozgásfejlesztés fő területei

Szabad játék, mindennapos torna, testnevelés.

Gyermekeinknek igyekszünk mindenkor megfelelő mozgásteret biztosítani, úgy a csoportszobában, mint a kertben, vagy kirándulások alkalmával, hogy szabadon gyakorolhassák a különböző mozgásformákat, fedezzék fel mire képesek, meddig tart állóképességük. Koruknak megfelelő határok között mindent kipróbálhatnak, átalakíthatnak mozgásigényük, ügyességük szerint.

A mindennapi tornához már kiscsoporttól fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket. Naponta legalább egyszer, arra alkalmas időben a csoport együtt végzi a gyakorlatokat. A játékosság az elsődleges célunk, a mindennapi tornát, ha csak lehet, mezítláb végeztetjük. Jó idő esetén a csoport a kertben tornázik. A mozgásfejlesztés anyagát inkább a természetes mozgásos játékok és egy-egy gimnasztikai elem gyakoroltatására építjük, mindenkor figyelembe véve az egyéni képességeket és az életkort.

A mindennapi torna mellett heti egy kötelező testnevelést tartunk. Az ütemtervben rögzítjük, hogy mikor, melyik mozgás funkciót gyakoroltatjuk a gyermekekkel. A kötelező forma mellett a játékosság megtartásával, a mozgásöröm kielégítésével tartjuk fent az érdeklődést a testnevelések alkalmával. A mozgásban korlátozott, avagy társaitól lemaradt gyermekeket szakember segítségével alapozó terápián való részvétellel fejlesztjük.

Mozgás tartalom

- játékok: szerep-, utánzó-, futó, - szabály játékok küzdőjátékok;
- rendgyakorlatok: sor-, vonal-, köralakítás, fordulatok meghatározott irányokban;
- gimnasztika-szabadgyakorlatok: kar-láb- törzsgyakorlatok, kartartások;
- kézi-szer gyakorlatok;
- padgyakorlatok;
- szabad-, páros-, társas gyakorlatok;
- járás-, ugrás-, futásgyakorlatok;
- szökdelések;
- dobások;
- támasz-, függés-, egyensúlygyakorlatok;

- szabadban történő foglalkozások;
- téli játékok;
- atlétikai vonatkozású gyakorlatok;
- úszás önként választható tevékenység.

Eszközök: tornaszőnyegek, zsámolyok, tornapadok, karikák, szalagok, babzsákok, botok, ugrókötelek, gumi-, lég-rongyabdák.

A programhoz szükséges eszközigénylés: udvari kötél, rúd, mászóakák, csúszdák, rollerek.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- igénylik, szeretik a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák;
- kialakul testsémájuk, oldaldominanciájuk;
- biztonságban, bátran mozgó, jó fizikai állóképességű, teherbírású gyerekekké válnak;
- a természetes mozgások elemeit (kúszás, mászás, csúszás, járás, futás, állás, ülés, ugrások) a napi tevékenységek során egyéni képességeiknek megfelelően használják;
- ismerik a vezényszavakat, ennek megfelelően tudnak cselekedni;
- mozgásközben tudnak irányt változtatni (jobb, bal, hátra, előre);
- képesek sor- és köralkotásokra;
- cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak;
- biztonságosan tudnak tájékozódni térben és időben;
- tudnak fél és páros lábon szökdelni;

A külső világ tevékeny megismerése

Fontos szerepe van a gyermekek nevelésében a környezővilág megismerésére nevelésnek, hiszen általa nevelünk a felnőttekkel együttműködő, kreatívan gondolkodó, érdeklődő gyermekeket, akik nem közömbösek környezetük iránt. Az itt eltöltött idő nyitottabbá, fogékonyabbá teszi őket ezen értékek megőrzésére, gondozására, megóvására, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világról. A gyermekeknek segítséget nyújtunk ahhoz, hogy a világot megismerjék a maga egészében. Az őket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. Ehhez a gyermekeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani őket. A megfigyelésre szoktatással sikerül a gyermek kíváncsiságát felkelteni, és ébren tartani. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekeknek alkalmuk nyíljon a környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak rendszerezésére, összefüggések megláttatására, ítélőképességük fejlesztésére.

A környezet megismerésében valósul meg komplex módon a tradicionális nevelési területek minden feladata (anyanyelvi, irodalmi, zenei, matematikai, vizuális nevelés) a természetes gyermeki megnyilvánulások eszközével. A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet megismerésére nevelés témái szinte kínálják a valóság megtapasztalását, játékos cselekedtetés lehetőségét. A témák válogatásánál a lakóhely, a környezet sajátosságaihoz igazodunk (Állatkert, Mezőgazdasági Múzeum, Közlekedési Múzeum).

Célunk, hogy a gyermekekkel megismertessük, megszerettessük az őket körülvevő környezet élő- és élettelen világát. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. Mi felnőttek, példát mutatva a gyermekek számára, a természet szeretetére, védelmére kívánjuk nevelni őket a természet közeli élettel, a természet és a környezet szeretetének bemutatásával. Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek természeti és társadalmi környezetére vonatkozó tapasztalatai, családjuk és lakóhelyük eltérő jellegéből adódóan különböznek. Lehetőséget biztosítunk, hogy közvetlen környezetük értékeivel szorosabb kapcsolatba kerüljenek, ismerjék, szeressék az őket körülvevő természeti, társadalmi kulturális értékeket. A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenységek egészét. Arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyeltessük és tapasztaltassuk meg a gyermekekkel.

A gyermekek az óvodai élet mindennapjaiban megismerik az óvodában dolgozó felnőttek munkáját, megkérünk szülőket is, hogy mutassák be munkájukat, munkaeszközeiket.

A csoportszobában megfigyelünk és gondozunk növényeket, halakat, botoskákát, magvakat csíráztatunk, ültetünk, palántákat nevelünk, azokat a kertbe kiültetjük. Együtt végezzük a feladatokat a veteményes-és virágos kertben. Egyszerű kísérleteket végzünk állatokkal, növényekkel. Sétáink alkalmával megfigyeljük az évszakok változásait, jellemző színeit, az időjárási jelenségeket. Hetente egyszer az uszodába BKV-val utazunk, így megtanuljuk a helyes és biztonságos közlekedés szabályait.

Környezet-és- természetvédelem az óvodában

Az általunk nevelt gyermekekben megalapozzuk a természet szeretetét, megismerésével a természet tisztaságának, szépségének védelmét. Ezért fontos feladatunk ebben az életkorban a napi életet átható, tudatos természet szeretetre, gondozásra nevelés. Az a gyermek, aki szereti a természetet, gondoskodik is róla, mert amit szeretünk, azt óvjuk és védjük.

A kisgyermeknek meg kell tanulniuk, hogy:

- a szemetet a tárolókba tegyék;
- óvják, gondozzák a virágokat, növényeket;
- figyeljék meg és védjék a bogarakat, állatokat;
- a természetet az ember óvja, mert az életünk része, de tönkre is tehetjük, ha nem vigyázunk rá.

A környezetvédelemre való nevelés nem csupán a gyermekek elé kitűzött cél. Az óvoda minden dolgozójától, sőt a szülőktől is meg kell kívánni a példamutatást.

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései

Szoros a kapcsolat a matematikai nevelés és a környezet megismerésére való nevelés között, mely segíti a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak a feldolgozását, és ezzel segíti értelmi és érzelmi fejlődésüket. A környezet megismerése során számos matematikai ismerethez jutnak a gyerekek (mennyiségi, nagyságbeli, alaki, formai, sík és -térbeli jellemzők felfedezése). Életszerű helyzetekben figyelhetjük meg a tér mennyiségi, formai azonosságait, különbözőségeinek és egymás közötti összefüggéseinek lehetőségét.

Feladatunk a gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok- okozati összefüggések felismertetése. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához. A matematikai tartalom mindent átfog, a gyermek egész napi tevékenységében benne van. Így a játékban (építő, mozgásos, szellemi) vers-mese (szereplők száma, tulajdonságaik) rajzolás, festés, kézimunka (eszközök mennyisége, nagysága, vastagsága, formája stb.). Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermekek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

Cél, feladat

Célunk, hogy a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva történjen. Feladatunk a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása, majd a későbbiekben az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerettetése, részképessegek, gondolkozási műveletek, szokások elsajátíttatása. Matematikai fogalmakkal a gyermekek a mindennapi életben állandóan találkoznak, így szinte természetes módon ismerkednek meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe. Feladatunk az, hogy figyelve a gyermekeket megismerjük érdeklődésüket, képességeiket, majd elkészítsük és megtervezzük az egyénekre szabott fejlesztési területeket. Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Mindenképpen hagyjuk a gyermekeket saját logikájuk szerint gondolkodni, de semmiképpen ne oldjuk meg a feladatot helyettük. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő- és megoldó készségük. A funkció öröm és a megerősítés hatására sikerélményhez jutnak a cselekvésben és a gondolkodásban.

Matematikai képességüket az alábbi témakörök alapján fejlesztjük:

- halmazok képzése, összehasonlítása, bontása;
- halmazok elemeinek sorba rendezése, összemérése, becslése, párosítása;
- mennyiségek összemérése síkban, térben;
- mérés különböző egységekkel;

- sorszámok;
- tapasztalatok a darabszám változásairól;
- építések, alkotások szabadon, tapasztalatok a geometria köréből;
- tevékenységek tükörrel, tájékozódás a térben, síkban (szimmetria).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ismerik a személyi adataikat (lakcím, név, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve), életkorukat;
- megnevezik saját testrészeit, érzékszerveiket (igényesek testük tisztaságára);
- különbséget tesznek az évszakok között, ismerik jellemzőit;
- tudják a hónapok, napok nevét, sorrendjét, a napszakokat;
- ismerik néhány környezetükben található épület funkcióját;
- megnevezik a közlekedés eszközeit, néhány alapvető szabályát;
- megismerik, megtanulják és gyakorolják a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismerik a színeket (környezetük színeinek világos és sötét változatát);
- az élőlényeket főbb csoportjaikba helyezik (ember, állat, növény);
- ismerik az alapvető növény-és állatgondozási műveleteket;
- részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, az élőlények óvása);
- megfelelő szöveget alkotnak a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről;
- a tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint;
- képesek alakzatokat, tárgyakat szempontok, tulajdonságaik szerint válogatni;
- megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a névutók jelentését;
- tudnak alakzatot síkban és térben másolni;
- felismerik és megnevezik az alapvető ok-okozati összefüggéseket, tudnak analizálni, szintetizálni, általánosítani;
- tudatosan vesznek részt környezetük kialakításában, fejlődik önálló véleményalkotásuk, döntési képességük.

Munka jellegű tevékenységek

Cél, feladat

Célunk, hogy a gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel, egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokában alkotnak képet az őket körülvevő tárgyi világról. Munka jellegű tevékenységük során társadalmi környezetükről is speciális ismereteket szereznek.

A munka: célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányításra végzik, a gyermekektől figyelmet, fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka jellegű tevékenységek végzése közben céltudatos irányításunkkal fejlődik a gyermek önállósága, akarata, kitartása, megfigyelése, felelősségérzete, cél- és feladattudata, eközben formálódnak és pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek, képességek, attitűdök.

Az óvodában a munka elsősorban a csoportért végzett tevékenység. Tartalmazza az óvoda, a csoport mindennapi életével kapcsolatos alkalomszerű munkát, a növény- és állatgondozást. Ezzel hozzájárulunk a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a csoportért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömeinek felfogásához, átéléséhez. Lehetővé válik általa a kitartás, felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, eközben alakul a gyermekek önértékelése.

Feladatunk, hogy a gyermekeket ráébresszük, hogyan segítsenek önmagukon. A negatív és pozitív élethelyzetekben szerzett tapasztalatok segítségünkkel vezetnek el a kívánt végeredményig. Fontos, hogy a gyermekek a különböző munkafeladatokat ne a felnőtt követelésére végezzék, motivációjuk ne az elismerés, dicséret várása legyen, hanem mintegy természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, vegyék észre, ha valamit meg kell tenniük. Rendszeres környezetalakítást végeznek a gyermekek akkor is, amikor munka jellegű tevékenységükkel hozzájárulnak a csoport rendjének helyreállításához. A csoportért végzett munka minden gyermekre kiterjedő alakító tevékenység, mely a hasznosságon túl esztétikai értékeket is képvisel. A gyermekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, miközben tapasztalatot szereznek a munkaszervezésről elemi fokon.

A munka jellegű tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét (életkor, fejlettségi szint szociokulturális háttér). Eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelnünk kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, egyik gyermeket se terheljük túl.

A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg. Feladatunk, hogy őszinte, természetes magatartással mutassunk mintát és viselkedésünkkel jelezzük elvárásainkat.

Munka jellegű tevékenységek az óvodában

- *önkiszolgálás* (öltözködés, étkezés, környezetgondozás, testápolás);
- *alkalomszerű munka* (felnőttek kérésére végzett megbízatások teljesítése);
- *mindennapi élettől kapcsolatos munkák* (naposság, közvetlen környezetünk rendben tartása, növény-és állatgondozás.);

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- önként vállalnak feladatokat, önállóságra törekednek;
- egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő feladatokat végeznek;
- vállalják a rendszeresen visszatérő feladatokat;
- a megbízatásokat pontosan teljesítik;
- felismerik a segítségadás lehetőségét;
- ismerik a szerszámok, munkaeszközök használatát, azok tárolási helyét;
- figyelnek saját testi épségük megőrzésére, az eszközök megóvására;
- észreveszik a kisebb hibákat és felfedezik a hibajavítás lehetőségét;
- gondozzák, óvják a környezetükben levő növényeket, kisállatokat.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt ért élményeket. A játékot, mely komplex tevékenységi forrás, tudatosan használjuk a nevelés folyamatában célunk eléréséhez.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. A tanulás alapja az óvodapedagógus és a gyermek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége.

Olyan légkört igyekszünk kialakítani, amelyben a gyermek, szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhet, közben kialakul a bizalom, a kölcsönös megértésen alapuló felnőtt-gyermek kapcsolat. Fontosnak tartjuk a tanulási folyamatban a gyermek élményeinek meghallgatását, érdeklődő kérdezős kedvüket, nyitottságukat a külvilágra.

A tanulás lehetséges formái

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása);
- spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a gyermeki kérdésekre, megválaszolt ismeretszerzés;
- az óvodapedagógusok által kezdeményezett tevékenységben megvalósuló tanulás.

Szervezett tanulási munkaformák

Csoportos / frontális	Mozgás, mozgásos játék Vers, mese, dramatikus játék Ének, énekes játékok Futás, kocogás
Mikrocsoportos/ frontális	Énekzenei képességfejlesztés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei gyermekeként

Korosztály	Vers, mese, dramatikus játék	Ének, énekes játékok	Rajz, mintázás, kézimunka	Mozgás, mozgásos játék	A környezet tevékeny megszerett etése	Napi szervezett tanulási időkeret maximum
3-4 évesek	Naponta 5-10 perc	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc	Heti 1x 10-15 perc	35 perc
4-5 évesek	10-15 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	15-20 perc	45 perc
5-6-7-8 évesek	15-20 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	30-35 perc	65 perc

A tanulási folyamat értékelése

A gyermekek tanulási folyamatának értékelési módja intézményünkben folyamatos figyelemmel, egyéni megerősítő visszajelzésekkel történik. A tanulási folyamat eredményességének érdekében, sem külső motivációt, sem tárgyi jutalmazást, sem büntetést nem használunk. A nevelésünk fő mozgatórugója a megértő támogató kommunikáció.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- gondolataikat érthetően szavakba, mondatokba tudják foglalni, egyszerű bővített mondatokat alkalmaznak;
- ok-okozati összefüggéseket tudnak felfedezni;
- kialakul a feladattudatuk;
- megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, szándékos figyelem;
- önállóan végeznek megfigyelési feladatokat;
- különbséget tesznek mese és valóság között;
- feladatmegoldásokban többféle megoldásra törekszenek;
- ismerik saját értékeiket.

A fejlődés általános jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- a.) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b.) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- c.) Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival. Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben. Értékelik saját tetteiket és az eljűk tárt magatartási példákat. Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van;
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek;
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, konfliktushelyzetben társaikkal képesek egyezkedni;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását;
- felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait;
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak;
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenység elvégzését.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A pedagógiai program hatályossága

A pedagógiai program átdolgozásának oka a megváltozott törvényi és jogi szabályozás. Elkészítésének legfontosabb jogszabályi meghatározói

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

A Carl Rogers Személyközpontú Óvoda pedagógiai programja a jóváhagyást követő nevelési évtől - 2013. szeptember 1-jén kerül bevezetésre.

A pedagógiai program megtekinthető az óvoda nevelői és az iskola tanári szobájában.

Legitimációs záradék

A Carl Rogers Személyközpontú Óvoda pedagógiai programját az óvodaszék év hó napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az óvodaszék véleményezési jogát gyakorolta, és a pedagógiai programot elfogadásra javasolja.

Kelt:, év hónap nap

.....
óvodaszék képviselője

A Carl Rogers Személyközpontú Óvoda pedagógiai programját az intézmény nevelőtestülete év hó napján tartott értekezletén elfogadta.

Kelt:, év hónap nap

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

Aláírással tanúsítom, hogy a Carl Rogers Személyközpontú Óvoda pedagógiai programját jóváhagyom.

Kelt:, év hónap nap

.....
Lipták Erika
igazgató

Mint a Carl Rogers Személyközpontú Óvoda fenntartójának és a működtetőjének döntésre jogosult képviselője aláírással tanúsítom, hogy az iskolát fenntartó és működtető alapítvány kuratóriuma az iskola pedagógiai programjával egyetért, az abból adódó jogszabályi előírásokon felül rá háruló többletkötelezettségeket vállalja.

Kelt:, év hónap nap

.....
Papp Tibor
Carl Rogers Személyközpontú
Iskola Alapítvány
kuratóriumi elnöke